FRITT PALESTINA

MEDLEMSBLADET TIL
PALESTINAKOMITEEN I NORGE

Nr. 2
2018

Evig FLYKTNING

NAKBA 1948-2018
70 ÅR
PALESTINAKOMITEEN

Nye kunstverk dukker stadig opp på muren i Betlehem.

Filmen *Tårnet* har gitt palestinske flyktninger i Libanon en viktig stemme.

Khan al-Ahmar står fortsatt, men Netanyahu har påpekt at rivningen snart skal skje.

FRITT PALESTINA NR 2 2018

02 INNHOLDSFORTEGNELSE
03 LEDER
04 AKTUELT
08 HÅPET OM ET HJEMLAND
10 FILM
14 KHAN AL-AHMAR
17 BLI SOLIDARITETSARBEIDER
18 ØST-JERUSALEM
20 BØLLEKURS I PALESTINA
24 SHIP TO GAZA
28 BDS-KAMPANJEN
30 INNREISE
32 AKTIVISME
36 FADDERORDNINGEN
38 NORSK PALESTINA-POLITIKK
40 KONTROLLREGIMET
44 BLI MED OSS PÅ TUR!
46 KONTAKTER

FRITT PALESTINA

er medlemsbladet til Palestinakomiteen i Norge. Bladet sendes også til alle bidragsytere til innsamlingen Palestina-solidaritet og Palestinakomiteens fadderordning. Meningsinnholdet i artiklene er den enkelte forfatters ansvar og representerer ikke nødvendigvis Palestinakomiteen i Norges syn.

Stoff sendes til:
medlemsblad@palestinakomiteen.no

Redaksjon:
Kathrine Jensen, ansv. redaktør
Line Snekvik, redaksjonssjef
Birte Bødtker

Forsidebilde:
Tårnet/Mats Grorud

Layout:
Birte Bødtker

Trykk:
Oslo Kongressenter/Servicesenteret

Redaksjonen for dette nummeret ble avsluttet 20.november 2018.

Palestinakomiteen i Norge:
Frivillighetshuset,
Kolstadgata 1, 0652 Oslo
Telefon: 95 96 98 74
www.palestinakomiteen.no
www.boikottisrael.no
Organisasjonsnummer:
984.688.172

KONTINGENTSATSER:

VANLIG MEDLEM: kr 500
REDUSERT KONTINGENT: kr 250
(studenter, pensjonister og arbeidsløse)
UNGDOMSKONTINGENT: kr 100
(frem til fylte 19 år)
FAMILIEKONTINGENT: kr 500+200
(Kr 500 hovedmedlem + kr 200 pr ekstra medlem)

KONTONUMMER:

Hovedkonto:
0530 28 03112
Palestina-solidaritet:
0532 55 41263
Medlemskontingent:
0539 32 08831

70 ÅR MED KATASTROFER

Nedturer er det nok av, men palestinerne står han av og kjemper på. Alle vi som støtter dem gjør like så. Og det er jammen meg noen oppturer å vise til også!

KATHRINE JENSEN
Leder

Fra Stavanger får vi melding om at UiS har avsluttet sitt samarbeid med Technion – Israel Institute of Technology. El og IT-forbundet har sluttet seg til kampanjen Apartheidfrie Soner.

Airbnb formidler ikke lenger boliger i israelske bosettinger. Lana Del Rey og flere andre artister trakk seg fra en av de største musikkfestivalene i Israel. Shakira avlyste sin konsert i Israel, og det argentinske fotballandslaget valgte å ikke spille mot Israel i forkant av VM.

Til nå har hundrevis av artister, hvorav 50 er norske, og mer enn 20 000 mennesker signert et internasjonalt opprop for å boikotte Eurovision i Israel i 2019. Dette er bare noe av alt det spennende og viktige som skjer på BDS-fronten, og mer skal det bli. Dette er en vinnersak!

I snart 50 år har vi i Palestinakomiteen jobbet for solidaritet med det palestinske folk. Vi er heldige som har mennesker som helt siden starten har fulgt oss og gjort oss til den solide organisasjonen vi er i dag. Og fremtiden er lys.

Både i Bergen og i Tromsø har det i løpet av dette året bygget seg opp unge miljøer som er drivende for aktivismen og som inspirerer hele organisasjonen.

I forbindelse med Pride lagde aktivister i Bergens studentlag et flott banner med parolen «Nei til pinkwashing» som siden har vært på rundtur til Oslo og Tromsø. I Tromsø tok ungdomslaget initiativ til å samle en bred politisk allianse for å markere at det er 80 år siden Krystallnatten, og viste at vi tar kampen mot antisemittisme på alvor.

Vi trenger ungdommen for å fortsette vårt arbeid med å støtte det palestinske folk, og i år har Operasjon Dagsverk gjennom kampanjen «Du har ikke et liv uten frihet til å leve», bidratt til at mange unge har fått mulighet til å lære mer om situasjonen for palestinsk ungdom.

I tiden før OD-dagen besøkte Palestinakomiteen skoler og ungdomspartier for å snakke om palestinernes situasjon. På selve OD-dagen hadde vi tre fantastiske elever i aksjon. De var med i møte på Stortinget og ga oss ekspertråd om hvordan vi kan skape rom for ungdom i Palestinakomiteen. Operasjon Dagsverk er en fantastisk solidaritetsaksjon, som for mange unge er det første møtet med samfunnsengasjement.

> «Vi må høste dette engasjementet og slippe ungdommen til med sin entusiasme, kunnskap og vilje til å gjøre en forskjell»

Vår jobb er nå å høste fruktene av dette engasjementet og slippe ungdommen til med sin entusiasme, kunnskap og vilje til å gjøre en forskjell.

Kunnskap om hva som faktisk skjer på bakken er en av de viktigste tingene vi kan bidra med. Det er nok av aktører som vil fordreie virkeligheten, debattere på falske premisser og redusere palestinere til noen som må gjøre seg fortjent til menneskerettigheter.

Kampen for palestinernes rettigheter er en rettferdig kamp og en viktig kamp for menneskeverd og humanitet. For oss handler det om vår menneskelighet. For palestinerne handler det om deres eksistens.

Vår solidaritet er et viktig bidrag til å sikre at ingen får viske palestinerne bort fra verden.

VISSTE DU AT... ISRAEL HAR FENGSLET 908 BARN I 2018?

Kilde: Palestinian Prisoners Club (januar-oktober 2018)

FILMER FRA PALESTINA

Jewish Voice for Peace har lagt ut en en tjeneste på nett som gjør at du kan strømme 70 filmer og dokumentarer fra Palestina gratis. Her finner du kjente filmer som 5 Broken Cameras, Paradis Nå, The Lemon Tree, The Gatekeepers og et hav av andre filmskatter. *jewishvoiceforpeace.org*

Fullt hus og topp stemning på lanseringsfesten på Brygg.

TASTE THE REVOLUTION

Endelig er det muligheter for å slukke tørsten med palestinsk øl i Norge. Brygg i Oslo er importør, og utover våren blir ølet å finne på en rekke utsalgssteder.

- UTESTEDER I OSLO: Brygg, Kulturhuset, Cafe Mela, Habibi, Stockfleths, Nobels Fredssenter
- BUTIKKER I OSLO: Gulating
- UTESTEDER I BERGEN: Henrik øl-og vinstove, Apollon platebar
- BUTIKKER I BERGEN: Gulating Vestkanten, Handala (kun alkoholfritt)

Vil du ha Taybeh på din lokale pub? Be innhaveren ta kontakt med Brygg på *post@brygg.no*

BDS-SEIERE 2018

Les om flere seiere på bdsmovement.net

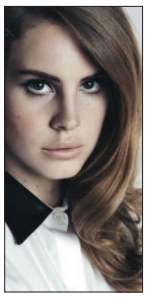

LANA DEL REY avlyste konserten hun skulle ha på Meteorfestivalen i Israel etter informasjon fra BDS-bevegelsen. Hun dro med seg 15 andre artister som også avlyste.

AIRBNB trakk 200 utleie-boliger i de ulovlige bosettingene på Vestbredden etter nettkampanje. Israel truer nå med søksmål og boikott av Airbnb.

TEATER: OSLO

Teaterstykket OSLO er eit forsøk på å skildre korleis Oslo-forhandlingane kan ha gått føre seg i 1993.
Det er historia om korleis samtale, kompromiss, tillit og tru på at ein kan få det til, kan påverke historia. På godt og på vondt. På nokre månader i 1993 blei vesle Noreg og ekteparet Mona Juul og Terje Rød-Larsen sentrale i eit internasjonalt politisk spel som resulterte i ein historisk fredsavtale mellom Israel og Palestina, den såkalla Oslo-avtalen. Dette var første gangen partane i konflikten møttest ved forhandlingsbordet. Arbeidet gav året etter Nobels Fredspris til dei politiske leiarane i Israel og Palestina. Freden var ikkje langvarig, men sådde likevel eit håp om at det er mogleg å nå fram med samtale. I ettertid har kritiske røyster stilt spørsmål ved heile prosessen. Dramatikar J.T Rogers har med utgangspunkt i dokumentarisk materiale dikta rundt dei intense forhandlingane og skrive ein prisvinnande, underhaldande politisk thriller.

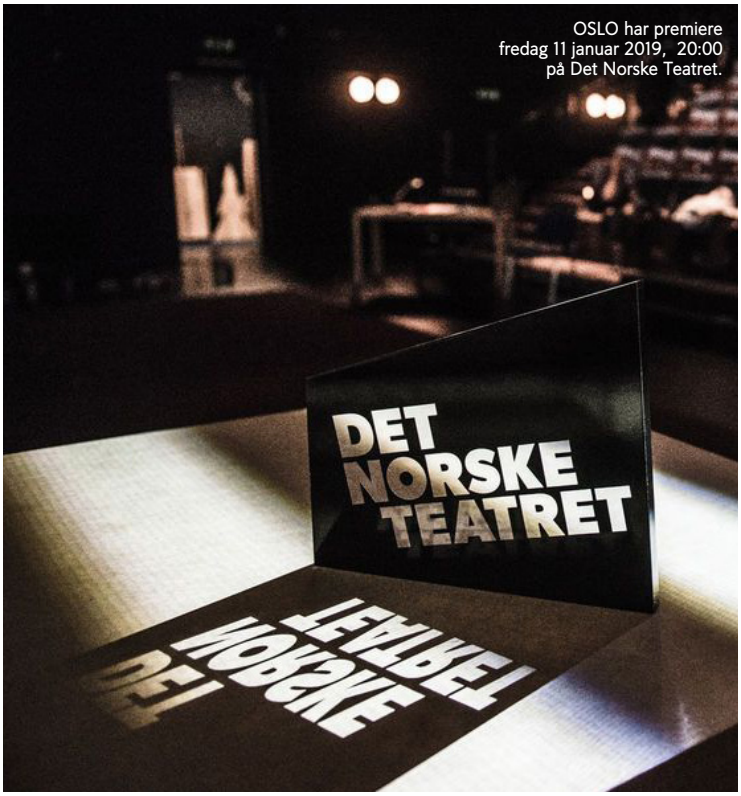

OSLO har premiere fredag 11 januar 2019, 20:00 på Det Norske Teatret.

TRONDHEIMSKONFERANSEN

FELLES KAMP FOR ARBEID OG FAGLIGE RETTIGHETER I TRONDHEIM 25. – 27. JANUAR 2019

Konferansen samler folk fra hele fagbevegelsen og organisasjonslivet. Palestinasaken er også i år et tema på internasjonalt faglig seminar. Palestinakomiteen er representert ved faglig utvalg, som skal presentere sitt kvinnefaglige prosjekt i Palestina. Les mer om dette prosjektet på side 20. Videre blir det dikusjoner og spørsmål om hva fagbevegelsen gjør når Palestina-saken står i stampe politisk.
Programmet for hele konferansen finner du på loitrondheim.no.

ADIDAS
Trakk sponsoravtalen med Israel Football Association etter at 130 palestinske sportsklubber ba dem om det.

IRLAND
Vedtok i juli å boikotte varer fra bosettinger på Vestbredden. Det er derfor ulovlig i Irland å selge israelske varer fra okkupert palestinsk område.

TECHNION
Universitetet i Stavanger har bestemt seg for å ikke fornye samarbeidsavtalen med Israel Institute of Technology (Technion).

BØKER TIL INSPIRASJON

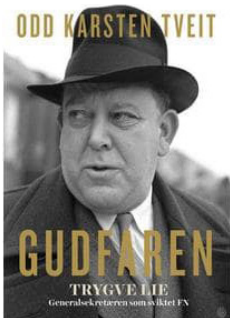

GUDFAREN. *Trygve Lie – generalsekretæren som sviktet FN,* **Odd Karsten Tveit**.
Odd Karsten Tveit kom med sin nye bok «Gudfaren»i høst. Den viser et skarpt portrett av arbeidergutten Trygve Lie som i 1946 ble FNs første generalsekretær, og som misbrukte stillingen. Boka gir også et grovt bilde av Israels første to tiår, en stat Trygve Lie ble sett på som gudfar til. I det skjulte samarbeidet FNs generalsekretær med sionistenes fremste organisasjon Jødisk nasjonalråd.

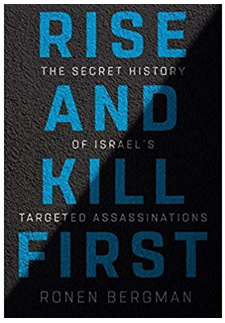

RISE AND KILL FIRST: *The Secret History of Israel's Targeted Assassinations,* **Ronen Bergman**
Journalist og militæranalytiker Ronan Bergman har skrevet en bok om Israels «henrettelsesprogram» fra staten ble opprettet og frem til våre dager. Han har fått tak i hemmeligstemplede rapporter, intervjuet høystående politikere og etteretningstopper. Bergman har gjort tusenvis av intervjuer med folk fra Mossad, Shin Bet og IDF, og legger frem dokumentasjon på at Israel er det vestlige landet som har utført flest drap etter andre verdenskrig.

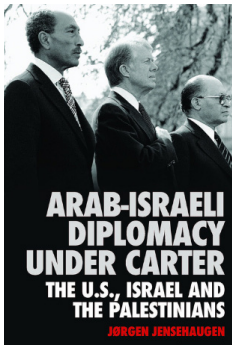

ARAB-ISRAELI DIPLOMACY UNDER CARTER, Jørgen Jensehaugen
Boken tar for seg Jimmy Carters rolle i fredsforhandlingene i Midtøsten. Oslo-avtalen var de første forhandlingene hvor palestinerne var en uavhengig aktør. Et lite kjent unntak i denne amerikanske tilnærmingen til konflikten fant sted under Carter. Han baserte sin tilnærming på at palestinerne hadde krav på et hjemland. Han analyserer hvorfor denne radikale tilnærmingen kollapset, og viser hvordan Israel evnet å tilsidesette palestinerne og utspille president Carter.

JEWISH VOICE FOR PEACE KOMMER TIL NORGE

Vi har fått bekreftet at JVP kommer til Norge som våre gjester i midten av mars. De kommer til å reise rundt i landet og holde foredrag.

JVP er en medlemsbasert solidaritetsorganisasjon med base i USA.

De er inspirert av jødisk tradisjon for å arbeide sammen for fred, rettferdighet, likhet, menneskerettigheter og respekt for internasjonal lov basert på disse idealene.

Les mer om dem på: jewishvoiceforpeace.org eller følg dem på Facebook. Vi gleder oss!

SETTLERNE SLITER MED SALGET

BDS har ødelagt nesten hele drueeksporten fra Jordandalen til Europa. Eksporten har gått ned med rundt 80 prosent på et tiår. I 2017 eksporterte Israel 4018 tonn druer fra de ulovlige bosettingene i Jordandalen, mens de nå er nede på 715 tonn.
I fjor alene gikk salget fra de 21 bosettingene ned 14 prosent, noe som tilsvarer 250 milioner kroner. Dette skjer fordi store kjeder - spesielt i Skandinavia og Storbritania - ikke ønsker varer fra bosettingene på Vestbredden. I tillegg går prisene ned på varene de produserer fordi de selger mer til østeuropeiske land og Russland.

Kilde: Kipa, israelsk nyhetsside/ Associated Press

STØTT OPPROPET MOT EUROVISION 2019

– artistkampanjen fortsetter

Marte Valle er en av de norske artistene som støtter artistoppropet

PACBI – Den palestinske komiteen for akademisk og kulturell boikott – har lansert et nytt innbyggeropprop som de oppfordrer alle til å signere. De ber artistene og deltakerlandene om å trekke seg fra Eurovision-finalene i Israel. Allerede har over 28522 signert oppropet.

ARTISTKAMPANJEN

Innbyggeroppropet kommer i kjølvannet av artistoppropet som ble lansert tidligere i år. Palestinske kulturinstitusjoner og journalister utfordret i juni EBU til å flytte Eurovision-arrangementet ut av Israel. 141 artister fra hele verden signerte oppropet – av dem seks israelske og ti norske. I ettertid har ytterligere 40 norske artister signert. Artistkampanjen fortsetter, og håpet er at enda flere artister vil signere i solidaritet med det palestinske folket.

Finalene (semifinaler og finale) går av stabelen 13.-18. mai, midt under palestinernes markering av Al-Nakba. Er det greit at Israel bruker Europas største popshow til å ta oppmerksomheten bort fra de stadige overgrepene mot palestinerne?

MÅLET MED KAMPANJEN:

• Få Norge til å trekke seg fra Eurovision-finalene i Israel.
• Få artister til å støtte boikotten og finalister til å trekke seg.

• Påvirke Norges politikk: Innfør politiske og økonomiske og sanksjoner mot Israel.

KULTUREL BOIKOTT VIRKER

Palestinakomiteen ber norske artister støtte palestinernes oppfordring til boikott av Eurovision Song Contest i Israel, så lenge Israel bryter folkeretten og palestinernes grunnleggende menneskerettigheter.

I kampen for å frigjøre Sør-Afrika fra apartheid var den kulturelle boikotten et viktig virkemiddel som mange artister tok del i. La oss gjøre det samme igjen!

Støtt boikotten av Eurovision Song Contest 2019 – støtt Palestina!

EUROVISION 2019

Kampanjen: Les mer om kampanjen og signer oppropene på akulbi.no.
nasjonal selvråderett i landet.
EBU: Den europeiske kringkastingsunion er verdens største sammenslutning av nasjonale tv- og radioselskaper. Unionen har 73 medlemmer i 56 land i Europa, Midtøsten og Nord-Afrika. I tillegg har unionen rundt 40 partnerorganisasjoner over hele verden.

Håpet finnes. Mange av de som flyktet har fortsatt nøklene til husene sine i Palestina.

HÅPET OM ET HJEMLAND

Retten til retur og like rettigheter for alle er det eneste som kan løse denne fastlåste situasjonen.

TEKST: LINE KHATEEB

Jeg skulle egentlig skrive om loven som ble vedtatt i Israel tidligere i år, den nye nasjonalstatloven eller *Nation State Law*. Loven som offisielt sier at kun de jødiske borgerne i Israel har rett til å utøve nasjonal selvbestemmelse og at arabisk ikke lenger er et offisielt språk i Israel, der 20 prosent av befolkningen er palestinere. Loven sier også at det er en nasjonal verdi å utvikle bosettinger, altså å fortsette okkupasjonen på Vestbredden. Den israelske lovforsamlingen fremmer også forslag som innebærer å annektere større områder på Vestbredden. Det betyr at de ikke lenger vil si at disse er okkuperte områder, men en del av Israel.

RETTEN TIL RETUR

Men i stedet skriver jeg om det jeg mener bør være en del av samtalen og en helt selvfølgelig rettighet som må oppfylles. Det som forener ungdom i Gaza, i flyktningleiren Aida i Betlehem, Bourj al-Barajneh i Libanon eller Ikrit nord i Israel. Det som fikk tusener av mennesker i Gaza til å delta på the Great Return March, selv om de visste at de ville bli møtt med skarpskyttere. Det som gjør at de fortsetter å protestere selv om de ikke klarer å krysse grensen fra Gazastripen og tilbake til sine besteforeldres gamle landsbyer. Jeg vil skrive om retten til retur. Ikke den som ble gjentatt i den israelske nasjonalstatloven. Ikke den som sier at alle personer som er jødiske kan migrere til Israel. Nei, det gjelder retten til retur, som gjelder alle palestinere som ble drevet på flukt fra sine hjem i 1947-48 og deres etterkommere. De som i dag bor i leirer i Nablus, Rafah, Rashediyeh, Yarmouk eller som internt fordrevne i Haifa.

SPREDD OVER MANGE LAND

Min families landsby i Galilea, Deir-Hanna, skulle i henhold til FNs delingsplan av 1947 være en del av en palestinsk stat. I løpet av krigen som brøt ut i 1947 tok sionistiske styrker kontroll over hele det nordlige Palestina og befolkningen som bodde der. Tre av fire palestinere ble flyktninger, og de fleste dro nordover til Libanon eller flyktet til nærliggende landsbyer. Krigen i 1948 etterlot 167 palestinske landsbyer i det nordlige Palestina ødelagt eller forlatt. Av de 70 gjenværende landsbyene tok 47 av disse imot 25 000 internt fordrevne fra rundt 44 ulike landsbyer. Det bor flere familier fra ødelagte landsbyer i Deir-Hanna. Landsbyen Kufr Sabet ble inntatt og rasert av sionistiske styrker i 1948. Beboerne flyktet og noen av disse kom til

Deir-Hanna hvor de fikk et stykke jord og kunne bygge seg et hus. De går under navnet Sabtawi, de som kommer fra Kufr Sabet. Andre av Sabtawiene flyktet til Syria, mens atter andre flyktet til Libanon. Sabtawiene i Deir-Hanna har fortsatt kontakt med familien som er spredt i nabolandene, og da krigen i Syria brøt ut diskuterte de hvordan familien der kunne finne en trygg havn hvis de måtte flykte på nytt. Ruinene etter landsbyen deres ligger fortsatt urørt. De drar dit hver høst og plukker oliven fra trærne som står igjen, og om våren drar de for å se mandeltrærne blomstre. Hvorfor kan ikke palestinere som flykter fra borgerkrigen i Syria eller fra en statsløs tilværelse i Libanon reise tilbake til landsbyene deres besteforeldre ble drevet på flukt fra i 1948?

Det å vokse opp som flyktning blir godt illustrert i filmen «Tårnet», regissert av Mats Grorud. Her fortelles historien til en annen familie som flyktet fra Palestina og jenten Wardi som bor i en flyktningleir i Libanon med sine foreldre, besteforeldre og oldefaren Sidi. Sidi kan fortelle Wardi om flukten fra hjemmet i Palestina, om frøene de tok med seg fra hagen og minnet om hjemlandet. Han forteller også at han ikke har mistet håpet. Wardi, den nye generasjonen, er hans håp.

«Israel er en stat primært for de jødiske innbyggerne. Hva med å se for oss en stat hvor alle innbyggerne har like rettigheter?»

FRARØVET HJEMLANDET

15. mai i år markerte Israel at det er 70 år siden staten ble opprettet. Palestinerne markerte at mesteparten av befolkningen måtte flykte fra husene sine og at de ble frarøvet hjemlandet sitt. *Al-Awda*, retten til å returnere til sine besteforeldres byer og hjem, er en rettighet for palestinske flyktninger som ble vedtatt i FN i 1949. Resolusjon 194 har i realiteten aldri blitt mer enn ord på et papir, og palestinske barn vokser opp som statsløse i Gaza, på Vestbredden og i landene rundt.

I tidligere runder med fredsforhandlinger blir retten til retur sett på som et av de vanskeligste temaene å enes om. Det er en sak som stadig utsettes til de «endelige forhandlingsrundene». Men hvor lenge skal den palestinsk jenten som er født i Gaza akseptere at hun ikke får reise utenfor den lille kyststripen? Hvorfor skal gutten fra Nablus akseptere at han aldri får lov å reise til Middelhavet, verken til havnen i Akka eller Gaza by? Og hvorfor skal ungdommen som vokser opp i flyktningleiren i Beirut akseptere at hun for alltid skal være statsløs og ikke ha noen rettigheter i landet hvor hun er født eller i hjemlandet der besteforeldrene kommer fra?

INGENTING STÅR STILLE

Situasjonen i Palestina kan for mange virke fastlåst, men den står ikke stille. Hver eneste dag endrer Israel både geografien og demografien i det okkuperte Palestina. Muligheten for en palestinsk stat blir stadig mindre realistisk, men vi må fortsatt fremme palestinernes rettigheter. Palestinske flyktninger *kan* vende tilbake til byene de forlot, og de *kan* innvilges rettigheter til å reise og leve fritt, men kanskje er det ikke gitt at rammene for dette skal være en egen palestinsk stat. 77 prosent av landsbyene palestinerne ble fordrevet fra i 1948 er ikke bygget over eller i bruk i dag, men områdene er underlagt israelsk kontroll.

Palestinere som demonstrerer i Gaza for retten til retur, retten til selvstyre og grunnleggende rettigheter, vet at de ikke vil bryte den israelske blokaden på en dag eller etter ti demonstrasjoner. Men de vil ikke godta at den israelske staten skal sette premissene for hva som er mulig eller ikke, hva som er legalt eller ikke. Så lenge Israel får sette rammene for debatten og flytter på grensene for hva som er akseptabelt, vil palestinerne tape. Israelske politikere vil med nasjonalstatloven styrke ideen om at Israel er en stat primært for de jødiske innbyggerne. Hva med å se for oss en stat hvor alle innbyggerne har like rettigheter? Vi må ta med oss stemmene fra Great Return March i Gaza, minne på de eksisterende FN-resolusjoner og at millioner av palestinere venter på en løsning de kan akseptere. Hvis visjonen om en tostatsløsning er død, må vi begynne å snakke om hva *en* stat skal innebære, og hvordan Wardi kan få innfridd håpet om et hjemland.

FILM: TÅRNET

Årets vakreste film handler om palestinske flyktninger.

TEKST: LINE SNEKVIK FOTO: TÅRNET OG BIRTE BØDTKER

Elleve år gamle Wardi er hoved-personen i filmen og representerer fjerde generasjons flyktninger i Libanon.

Mats Grorud og Abu Hassan møttes i flyktningleiren Bourj el-Barajneh i Libanon i 2001. Vennskapet inspirerte til filmen *Tårnet* som vises på kino nå.

Vi treffer regissør Mats Grorud og mannen som inspirerte han til å lage filmen, palestinske Abu Hassan (36), på en kafé i Oslo. De to kommer rett fra filmvisning i Stockholm, og har bare en snau time til rådighet før et nytt intervju venter.

Det er travle tider for 42-åringen fra Tønsberg. Animasjonsfilmen *Tårnet*, som hadde premiere i Norge 30. november, har fått svært god mottakelse – ikke bare i Norge, men verden over.

– Det er alltid litt spennende, for man vet jo ikke hvordan det vil gå når man lanserer en ny film, sier Mats, som ikke legger skjul på at han gleder seg over mottakelsen.

Vennen Abu Hassan, som er vokst opp i Bourj el-Barajneh hvor *Tårnet* utspiller seg, så filmen for første gang i går. Han er begeistret.

– Jeg elsket den. Den oppleves som veldig autentisk. Jeg ble skikkelig rørt! Faktisk så gråt jeg fra det øyeblikket filmmusikken startet til filmen var over, sier Abu Hassan.

.

BODDE I FLYKTNINGLEIR I ETT ÅR

Tårnet er historien om elleve år gamle Wardi, som bor sammen med familien i et fireetasjes høyt «tårn», ettromshus stablet oppå hverandre, i flyktningleiren Bourj el-Barajneh i Libanon. Warids oldefar, Sidi, flyktet fra Palestina under Al-Nakba («katastrofen») da staten Israel ble opprettet. Helt siden Sidi kom til flyktningleiren i 1948 har han holdt fast på håpet om å returnere til Palestina. Men han innser nå at dette ikke vil skje i hans tid. I *Tårnet* blir vi med på Wardis søken etter oldefarens håp, og underveis blir vi kjent med historiene til de fire generasjonene som bor i tårnet.

> «Faktisk så gråt jeg fra det øyeblikket filmmusikken startet til filmen var over»

Mats Grorud, som har utdanning fra animasjonslinjen i Volda, har laget flere kortfilmer tidligere. *Tårnet* er hans første langfilm.

– Hva var det som fikk deg på tanken om å lage en film fra en palestinsk flyktningleir i Libanon?

– Jeg kom til Bourj el-Barajneh som solidaritetsarbeider for Palestinakomiteen i 2001, etter å ha gjort ferdig studiene mine i Volda. Allerede da tenkte jeg «hvordan kan jeg få brukt studiene mine her?» Så den tanken hadde jeg med meg fra starten.

Mats ble lagt merke til i leiren:

– Jeg var skeptisk i begynnelsen. Hvem er denne hvite fyren? Er han spion for Israel? Men så fant jeg ut at det ikke var tilfelle. Jeg skjønte at Mats og familien hans er veldig pro-palestinske, forteller Abu Hassan.

Engasjementet for Palestina ligger i familien. Moren til Mats, Kristin, jobbet som helsearbeider i Libanon for Palestinakomiteen på 80-tallet. ▷

– Jeg ville lære engelsk, mens Mats ville lære arabisk. På den tiden snakket jeg ikke noe særlig engelsk. Det var Mats som lærte meg språket. Ikke ved å lære bort på tradisjonelt vis, men gjennom samtale, sier Abu Hassan.

De to har bevart vennskapet gjennom de 17 årene som har gått siden Mats først kom til leiren.

– Det var veldig interessant å høre palestinerne fortelle om livene sine. Jeg fikk høre om vitsene som ble fortalt mens de gjemte seg i bomberommet. Varme, fine detaljer. Hvordan man kan leve i en dårlig situasjon, men allikevel ha det ganske bra. Dette dannet utgangspunktet for filmen, forteller Mats.

HISTORIEN STOPPET OPP I 1948

Karakteren Sidi, oldefaren til Wardi, er inspirert av Abu Hassans egen bestefar, som måtte flykte fra Palestina i 1948. Akkurat som Sidi i filmen, var Abu Hassans bestefar lidenskapelig opptatt av planter. På betongplattingen i flyktningleiren i Beirut dyrket han frem frodige planter og blomster. Et lite stykke Palestina i Libanons hovedstad.

– Bestefar var en skikkelig bonde. Du kunne lukte jorda av hendene hans. Jeg så det gamle Palestina i ansiktet hans, sier Abu Hassan ettertenksomt.

I nesten 50 år ventet bestefaren på å reise hjem til Palestina. Den dagen kom aldri. Han døde i 1996. Da var Abu Hassan elleve år, like gammel som Wardi.

– For bestefar stoppet historien opp i 1948. Jeg husker at jeg pleide å sitte sammen med han og de eldre vennene hans. Alt de snakket om var 1948. Hvis jeg ga bestefar en appelsin, så sa han «*appelsinene smaker bedre i Palestina*». For bestefar var Palestina himmelen, sier Abu Hassan.

«Tårnet» som man ser i filmen er huset til Abu Hassans familie.

– Men det kunne ha vært et hvilken som helst hus i en palestinsk flyktningleir.

VILLE GI NOE TILBAKE

For Mats var det menneskene i leiren som var viktigst da han lagde filmen.

– Når du bor i leiren, så er du gjest. Du spiser fantastisk mat, drikker kaffe hos folk og blir godt ivaretatt. Jeg hadde lyst til å gi noe tilbake, så denne filmen er min gave til leiren.

Wardi på leting etter håpet.

Til sammen tok det åtte år og mange turer til Bourj el-Barajneh før filmen var ferdig.

– Det tok tid på grunn av budsjettet, som har ligget på nesten 19 millioner kroner. Det tok også lang tid å skrive historien ferdig. Jeg ville at den skulle bli så autentisk som mulig, føles riktig for de i leiren, forklarer Mats, som håper at filmen også kan ha en pedagogisk funksjon og få flere til å engasjere seg for palestinernes sak:

> «Jeg hadde lyst til å gi noe tilbake, så denne filmen er min gave til leiren»

– Folk tør ikke alltid å mene noe om Palestina og Midtøsten, de tenker at det er så «vanskelig». Men det er ikke alt som er så vanskelig. Etter nakbaen har man fått fire generasjoner flyktninger. De har rett til å returnere, ifølge FN-resolusjon 194. Folk har vært *stuck* i leirene i 70 år. Er dette rett eller galt? spør Mats retorisk.

ØNSKER Å APPELLERE TIL FLYKTNINGER

Tårnet har allerede blitt vist på mange norske skoler i forbindelse med Operasjon Dagsverk. FN-sambandet har innlemmet filmen i sitt undervisningsopplegg, og i skrivende stund har mer enn 8000 norske elever sett filmen. På sikt håper Mats å få filmen inn i Den kulturelle skolesekken.

– Jeg håper at filmen kan få folk til å se flyktningene som mennesker, ikke bare som en grå

Hele storfamilien i Bourj el-Barajneh.

masse. Da tenker jeg ikke bare på palestinske flyktninger, men alle flyktninger. Målet er at neste gang folk møter noen fra Syria aller Palestina, så har de litt mer empati for den personen de møter. I tillegg ønsker jeg at filmen skal appellere til flyktninger, til de som lever i eksil, sier Mats.

I Norge har filmen fått niårsgrense.

– Det er viktig at de unge ser filmen. Dette er også noe av grunnen til at jeg ville at det skulle være en dukkefilm, ikke bare en «dokumentar om flyktninger», forklarer Mats.

Til neste år skal filmen vises i de 12 palestinske flyktningleirene som finnes i Libanon:

– Vi har endelig fått laget en arabisk versjon også, så snart legger vi ut på turné for å vise filmen i alle leirene, sier Mats entusiastisk.

Rundt 500 000 palestinere er bosatt i Libanon. På verdensbasis bor det 7, 2 millioner palestinere i eksil. Brorparten av disse (5, 12 millioner) befinner seg i Midtøsten (Syria, Jordan, Libanon, Gaza, Vestbredden og Øst-Jerusalem) og er registrerte FN-flyktninger, men det finnes også en større palestinsk befolkning i blant annet USA, Latin-Amerika, Europa, Egypt og Saudi-Arabia.

– *Hva betyr retten til retur i dag?*

– Jeg er ikke palestiner, men min oppfatning er at retten til retur er knyttet til identitet. I denne vanskelige situasjonen har palestinerne historie og identitet til felles. Alle ønsker et godt liv, og så må hver enkelt finne ut om de vil returnere, sier Mats.

– I hverdagen er det ikke retten til retur som opptar oss, men retten til å l*eve*, sier Abu Hassan.

Libanesiske myndigheter har ikke integrert de palestinske flyktningene i samfunnet, blant annet fordi de frykter en skjevhet i den politiske maktbalansen. Palestinere i Libanon har ikke rett på statsborgerskap og får ikke lov til å kjøpe eiendom. I tillegg er de utestengt fra en rekke yrker.

– Jeg er veldig bekymret over USAs kutt i UNRWA-støtten. Vil vi klare å sette mat på bordet til barna våre eller sende dem på skolen? Det er dette som er våre bekymringer nå for tiden, sier Abu Hassan, før han legger til:

– Den dagen FN kommer og spør om vi vil signere på et papir for å gi opp retten til retur, så tror jeg ikke noen vil signere. Jeg vet at *jeg* ikke vil gjøre det. Uten retten til retur hadde jeg følt meg naken. Som om jeg hadde mistet meg selv.

I filmen veksles det mellom dukkefilm og animasjon. I tillegg dukker det opp ekte bilder.

UTENRIKSMINISTEREN MÅ PÅ BANEN!

Koloniseringen av Vestbredden fortsetter som aldri før. I Khan al-Ahmar har de så vidt unnsluppet bulldoserne. 22 beduinlandsbyer risikerer samme skjebne.

TEKST OG FOTO: EDDIE WHYTE

Israels kolonisering av den palestinske Vestbredden fortsetter som aldri før, og mer enn 600 000 såkalte «bosettere» okkuperer nå palestinsk land, sterkt i strid med folkeretten. Trumps inntog i Det hvite huset har gitt Netanyahu-regjeringen frie tøyler, og en intensivert koloniseringspolitikk er i ferd med å spille muligheten for tostatsløsningen som ble forhandlet gjennom Oslo-avtalen, ut på sidelinjen.

ET SYMBOL PÅ FRIGJØRINGSKAMPEN

I september besøkte jeg beduinlandsbyen Khan al-Ahmar, ikke langt fra Jerusalem, sammen med en delegasjon fra den norske fagbevegelsen. Den ligger inneklemt mellom de to israelske koloniene Ma'ale Adumim og Kfar Adumim.

Landsbyen er hjem til 200 palestinere, hvorav nesten halvparten er barn. Khan al-Ahmar har blitt et symbol på den palestinske frigjøringskampen etter at en videoreportasje som gikk verden rundt viste israelske styrker som brutalt slo menn, kvinner og barn i et forsøk på å tvangsflytte beboerne. Landsbyen har blitt angrepet av israelske bulldosere gjentatte ganger. Målet er å rive landsbyen og tvinge palestinerne bort fra området.

Det er en merkbar spenning i leiren når vi setter oss inn i et beduintelt for å høre mer om kampanjen for å redde Khan al-Ahmar. Tungt bevæpnede israelske tropper kan når som helst komme og rasere hele landsbyen. Palestinernes eneste forsvarsvåpen er sivil ulydighet og kroppene deres.

Eid Khamis er landsbyens talsperson og ser en klar strategi bak de siste brutale overgrepene på landsbyboerne og nasjonale og internasjonale hendelser.

– Den israelske regjeringen vil gjerne dele den palestinske Vestbredden i to, og vi står i veien for dem, sier han.

Khamis beskriver kampanjen for å rive palestinske hjem som like viktig som overføringen av den amerikanske ambassaden fra Tel Aviv til Jerusalem.

– Begge disse beslutningene betyr at Israel tar til seg stadig mer palestinsk jord, noe som er sterk i strid med fredsavtalen vi alle sa ja til.

Fra venstre: Eid Khamis og Hussein Abu Dahuk

Inngangen til Khan al-Ahmar sett fra hovedveien.

Det store treet ved inngangen til landsbyen gir skygge og er en samlingsplass for beboerne.

Siden den lokale skolen ligger i Khan al-Ahmar, går mange barn fra nærliggende landsbyer der. Det er derfor mange flere enn beboerne i Khan al-Ahmar som rammes av rivningstrusselen.

Han understreker at israelerne som bor i de nærliggende koloniene ikke er hvem som helst. De er verken vanlige borgere eller naive pionerer som blir manipulert av regjeringen som offer i et politisk spill for å splitte Palestina. De inkluderer flere medlemmer av det israelske parlamentet og en regjeringsminister. Beleiringen av Khan al-Ahmar er en gjennomtenkt del av Israels militærstrategi for å erobre enda mer palestinsk jord. Får de det til, vil det gjøre det praktisk talt umulig å gjennomføre en tostatsløsning ettersom beleiringen vil tvangsseparere Øst-Jerusalem fra resten av Vestbredden og signalisere slutten på ethvert håp om en fremtidig palestinsk stat.

> «Den israelske regjeringen vil gjerne dele den palestinske Vestbredden i to, og vi står i veien for dem»

AVSLÅR BYGGESØKNADER

Ifølge OCHA (FNs kontor for koordinering av humanitær innsats) har Israel nylig eskalert nedrivningen av palestinske hjem og tvangsflyttingen av folk.

Palestinske jordbruks- og gjetersamfunn er spredt over hele Vestbredden, og israelske myndigheter har åpenbart igangsatt en strategisk politikk der målet er å gjøre levekårene uutholdelige og dermed tvinge beboerne til å forlate området – enten «frivillig» eller med makt.

Khamis forklarer at en del av denne politikken er å konsekvent avslå søknader om byggetillatelser. Beboerne blir derfor tvunget til å bygge uten tillatelser, noe som gjør at militæret griper inn og river de «ulovlige» boligene.

Samtidig nekter militæret palestinerne tilgang til vann og strøm, og konfiskerer vannbeholdere, kutter vannrør, ødelegger brønner, veier og solcellepaneler som genererer strøm. Mange av familiene har fått sine hjem revet flere ganger. Dette er etnisk rensing i praksis og i strid med folkeretten.

På overflaten kan Khan al-Ahmars barn virke lite påvirket av kaoset rundt dem. De ligner ▷

på barn flest og er nysgjerrige, men holder en respektfull avstand mens de voksne snakker. Hvis landsbyen blir revet, vil barn fra hele nærområdet miste skolen sin og være uten tilgang til et alternativ utdanningstilbud.

Norge har vært med på finansieringen av denne skolen gjennom OCHA og Flyktninghjelpen, og i juni i år informerte Utenriksminister Eriksen Stortinget om at Norges representant i området har besøkt landsbyen ved flere anledninger. Uttalelsen kom som svar på et spørsmål fra SV-representant Petter Eide, og Eriksen fortalte at Norge tidligere har oppfordret Israel til å trekke ordren om riving: «Vi har tatt saken opp direkte med israelske myndigheter og har bedt om at beslutningen ikke iverksettes.»

> «Vi trenger et større internasjonalt press, og Norge har fortsatt en viktig rolle å spille»

Det internasjonale presset mot Israel vokser i takt med at kampen for Khan al-Ahmar fortsetter. I september vedtok Europa-parlamentet en resolusjon om at riving av Khan al-Ahmar og tvangsflytting av innbyggerne er i strid med folkeretten og et brudd på den fjerde Genévekonvensjonen – med andre ord en krigsforbrytelse. Kort tid etter kom åtte europeiske nasjoner med en felles uttalelse i FNs sikkerhetsråd som ber Israel om å reversere kursen og planene om å rive Khan al-Ahmar. Frankrike, Nederland, Polen, Sverige, Storbritannia, Belgia, Tyskland og Italia kritiserte Israel og påpekte at de opererer i strid med internasjonal lov. Men hvor var Norge?

ISRAEL MÅTTE BØYE SEG FOR PRESSET

Tidsfristen for det israelske militærets trussel mot folket i Khan al-Ahmar har kommet og gått flere ganger. Israel har måttet bøye seg for et massivt internasjonalt press, og er bevisst på at verden følger med. Men saken kommer nok til å blåse opp igjen. Vi må følge nøye med.

Israels okkupasjon av Vestbredden og Gaza har allerede vart i over femti år. For mange palestinerne er militærstyre den eneste virkeligheten de noensinne har kjent. Israel har i alle år systematisk ignorert palestinernes menneskerettigheter. Det er en politikk som strider mot internasjonal humanitær rett, og den må konfronteres av det internasjonale samfunnet. Og konfrontasjonen må tas nå!

Vi trenger et større internasjonalt press, og Norge har fortsatt en viktig rolle å spille. Det er på tide at utenriksministeren kommer på banen og sørger for en rettferdig løsning for både Khan al-Ahmar og det palestinske folket. 50 år under okkupasjonen er et hån mot det internasjonale samfunnet, og utenriksminister Søreide har et ansvar for å sørge for at det blir slutt på det.

Hussein Abu Dahuk viser en studieturgruppe fra Palestinakomiteen rundt i landsbyen.

Rashedieh, Libanon.
Foto: Synne Dahl

BLI SOLIDARITETSARBEIDER

Har du solidaritet med det palestinske folket? Vil du bli kjent med mennesker i Midtøsten og lære om deres kultur? Palestinakomiteen ser nå etter nye solidaritetsarbeidere til våre samarbeidsprosjekter i Palestina og Libanon.

RASHEDIEH, LIBANON

Solidaritetsarbeiderne bor og jobber i tette relasjoner med de palestinske flyktningene i flyktningleiren Rashedieh, sør i Libanon. En sentral del av solidaritetsarbeidet er å undervise i engelsk. I tillegg jobber solidaritetsarbeiderne med ulike aktiviteter for barn og unge. Oppholdet varer i tre måneder, og søker bør ha fylt 21 år. Solidaritetsarbeidet er ikke lønnet, men Palestinakomiteen dekker reise- og boutgifter.

For mer informasjon og søknadsskjema, ta kontakt med prosjektkoordinator Elisabet Sausjord på rashedieh@palestinakomiteen.no

JAYYOUS, VESTBREDDEN

Solidaritetsarbeidet i Jayyous går ut på å høste oliven og utføre annet landsbruksarbeid. Oppholdets lengde er på seks uker, og vi sender team med inntil fire personer. Du får ikke lønn for å være solidaritetsarbeider, men vi dekker reisen og et todagers opphold i Jerusalem med guidet tur. Du bor under enkle forhold og får mat på stedet. Solidaritetsarbeideren skal donere 800 kr i uken til vår samarbeidspartner i Palestina, Land Defence Coalition.

For mer informasjon og søknadsskjema, ta kontakt med prosjektkoordinator Arne Birger Heli på jayyous@palestinakomiteen.no

palestinakomiteen.no/solidaritetsarbeid

Abdullah er fra Øst-Jerusalem og jobber som drosjesjåfør.

– MAN VENNER SEG TIL TRAKASSERINGEN

Israel har mange metoder for å holde det palestinske folket i Øst-Jerusalem nede. Å strupe handelen er en av dem.

TEKST: TONE ZANDER FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Vår drosjesjåfør på Vestbredden snakker perfekt engelsk. Han er en kunnskapsrik mann som underbygger standpunkt og oppfatninger med historisk og politisk innsikt og erfaring. Abdullah er veldig tydelig på at krigen og okkupasjonen er politisk, og ikke skyldes en konflikt mellom jøder og muslimer. Som født og oppvokst i gamlebyen i Jerusalem kjenner han bortimot hele byen godt, bortsett fra det jødiske kvarteret. Da han gikk der sammen med oss, var det faktisk første gangen. Rart å tenke på, for avstanden er bare noen meter mellom bodene til de som selger varene sine på den ene og den andre siden. Vareutvalget endrer bare litt karakter, og det var interessant å se at jødiske kalotter lå side om side med palestinaskjerf.

– Myndighetene sier at gamlebyen i Jerusalem er delt inn i ulike kvarterer; for eksempel det kristne, det muslimske, det jødiske og det arabiske, men det er ikke tilfellet. Her lever alle religioner og folkeslag side om side, kun det jødiske kvarteret eksisterer separat fra resten, sier Abdullah.

ET ÅPENT KJØPESENTER

Det er et utrolig mangfold av varer som tilbys i butikkene i gamlebyen. På en måte er det som våre moderne kjøpesentre, mange små butikker som selger ulike varer. Klær, sko, kjøkkenutstyr, mat og såpe for å nevne noe. Vi synes det er livlig, men da Abdullah peker på at det omtrent ikke er folk inne i butikkene, ser vi det: Ingen handler noe, i hvert fall veldig få av turistene som det er ganske mange av. Og plutselig hører vi det, en guide med høy stemme som sier til sin

gruppe med turister:
– Go straight through. Don't stop until we are at the end! Som om de risikerer livet ved å spasere gjennom den vakre gamlebyen.

– Turistene bare raser gjennom her, forteller Abdullah. Vi tror ham.

Og så kommer det:
– En av israelernes metoder å holde det palestinske folket nede på, er ved å strupe handelen. Turisme er en veldig viktig inntektskilde for palestinere i Øst-Jerusalem. Nå forsøker israelerne å sørge for at alle inntekter fra turistene havner i Vest-Jerusalem. De bor på hotellene der, de spiser, drikker og handler i vest. Slik var det ikke tidligere, sier han.

– De fleste og beste hotellene lå, og ligger fortsatt i Øst-Jerusalem, men tilbudet er blitt veldig mye bedre i vest, og nå står mange av de palestinske hotellene i Øst-Jerusalem tomme. Enda tommere enn butikkene i gamlebyen. En bevisst politikk for å drive palestinerne ut av Øst-Jerusalem, sier Abdullah.

MANGE MÅTER Å UNDERTRYKKE PÅ

Abdullah har flere eksempler på israelernes metoder for å gjøre livet så vanskelig som mulig, og som rammer palestinere hardt. Å ikke godta utdanning fra det velrennomerte Al-Quds-universitetet er en av dem. Bortsett fra de utdanningene de trenger i det israelske samfunnet, da.

På Vestbredden dyrker palestinerne masse gode grønnsaker og frukt. Abdullah forteller at når for eksempel vannmelonene deres er modne og skal selges, så dumpes prisene på de israelske vannmelonene drastisk. Resultatet er at veldig få kjøper de palestinske vannmelonene på markedet.

Disse eksemplene kommer i tillegg til okkupasjonsmaktens mange metoder som vi kjenner fra før: Bosettingene på palestinsk land, annekteringen av land og raseringen av palestinernes hus, muren som stenger palestinerne ute fra vannkilder og jorder og trakasseringen på sjekkpunktene. For å nevne noen.

Abdullah er en mild mann. Han vil leve i fred, ha arbeid og et anstendig liv. Han innretter seg etter forholdene og gjør det beste ut av det. Han har barn og kone å tenke på.

Artikkelen ble først publisert på nettsidene til Fagforbundet.

VÅRE HELTER I PALESTINA

Artikkelen er et resultat av en ukes reportasjereise som Kari-Sofie Jenssen og Tone Zander, begge i informasjonsavdelinga i Fagforbundet, var på i mars 2018. De har ønsket å formidle historier om enkeltmennesker og organisasjoner som forsøker å leve et normalt og anstendig liv under Israels jernhæl. Midt oppe i bekymringer som handler om arrestasjoner av barn, å bli fordrevet fra hus og grunn eller den daglige trakasseringen, er det mange som bruker tid og energi på å gjøre en innsats for samfunnet og medmenneskene sine. For Kari-Sofie og Tone er disse de store heltene i den ulykkelige konflikten.

VELLYKKET **BØLLEKURS**

Astrid Blakstad holder bøllekurs i Palestina.

Norske og palestinske fagforeningsaktivister møttes til felles erfaringsutveksling og bøllekurs i Palestina.

TEKST OG FOTO: PALESTINAKOMITEENS FAGLIGE UTVALG

Kan vi ikke gjøre noe med denne kvinnegruppa? spurte Anette. Hun hadde møtt Women's Department i fagforeninga New Unions (NU) i Tulkarem da Palestinakomiteens faglige utvalg (FU) arrangerte studietur til Palestina i mars 2017, og blei veldig imponert over dem. FU tente på forslaget. Vi bestemte oss for å se hva vi kunne få til.

Så begynte en arbeidskrevende, men veldig spennende prosess. Prosjektet blei gravd opp fra ingenting, stampa opp fra jorda. Men helt tomhendte var vi ikke. Vi hadde kontakt med kvinnelige fagforeningsaktivister i Palestina. Vi hadde kunnskap og erfaring med å drive bøllekurs, både i Norge og ellers rundt i verden, og vi hadde relativt brukbar oversikt over den faglige situasjonen på Vestbredden.

TOSIDIG SOLIDARITETSPROSJEKT

Prosjekter i FUs regi skal være et tosidig solidaritetsprosjekt. Det skal bygges solidaritet, både i Palestina og her hjemme. Med det mener vi at det skal være basert på gjensidighet og samarbeid mellom to likeverdige parter, og at kunnskapen skal gå begge veier. Det betyr å erkjenne at det er mange ting vi kan lære av palestinske fagforeningskamerater. Vi må ikke opptre som bedrevitere og påføre dem vår tankegang og faglige praksis. Med utgangspunkt i dette valgte vi oss noen få setninger for å spisse og konkretisere de generelle prinsippene: Vi vil bygge faglig kvinnesolidaritet over landegrensene, og vi vil bidra til å bygge sterk faglig kvinneorganisering i Palestina gjennom å gi kvinnene oppmerksomhet, gjøre kvinner synlige, oppmuntre dem til å hevde seg og ta ordet. I utgangspunktet ønska vi samarbeid med andre og flere faglige organisasjoner. Vi så for oss et felles kurs med flere fagbevegelser som deltakere, men det viste seg å være praktisk talt umulig å få til noe uten å ha hatt kontakt med dem på forhånd.

Dessuten er det sterke motsigelser mellom fagbevegelser. Palestinsk fagbevegelse består av et utall organisasjoner, og er uoversiktlig og fraksjonert. Å prate enhet og samarbeid med dem er som å røre i ei kruttønne. På høsten kom også korrupsjonssaka og den offentlige tiltalen mot ledelsen i Palestinian General Federation of Trade Unions (PGFTU), som ikke har gjort samarbeidsforholda innad i fagbevegelsen i Palestina enklere.

Derfor måtte vi bygge på de kontaktene vi allerede hadde opparbeida oss. Fordelen med NU er at vi kjenner dem, og de kjenner oss. Siden 2012 har vi ved hjelp av regelmessig kontakt bygd opp gjensidig kjennskap og tillit. Dette viser seg å være et avgjørende poeng når man skal drive solidaritetsprosjekt i Palestina. Andre viktige kjennetegn ved NU er at de representerer arbeiderklassen. De har et grunnplan og er ikke bare er en organisasjon med pamper. De har et kvinnefaglig program med mål om 20 prosent kvinner i alle styrer. Fire kvinner sitter i den sentrale ledelsen.

> «De har et kvinnefaglig program med mål om 20 prosent kvinner i alle styrer»

Men vi har ikke gitt opp tanken på andre organisasjoner, og håper på enklere tilgang på et seinere tidspunkt, når vi får presentert oppsummeringa av dette kurset for flere.

SPRÅKLIGE UTFORDRINGER

Så starta en veldig spennende utvikling. Det var noen vanskeligheter og hindre vi måtte komme over og rundt. For det første er det språkproblemer. Svært få palestinske fagforeningskamerater, særlig på grunnplanet, snakker eller skriver engelsk. Men vi hadde en alliert og en uvurderlig partner i Palestina: Lama Yahya fra PACE, Ramallah. Hun fungerte som nødvendig mellomledd. Vi utvikla konseptet i samarbeid og diskusjoner med henne utover høsten og vinteren, med innspill begge veier. Uten henne hadde vi ikke klart det.

I tillegg måtte vi klargjøre for dem hva slags kurs vi ville holde. Vi baserte oss på et opplegg som en av oss hadde drevet tidligere ▷

– *Making Women Visible*. Vi måtte presentere oss sjøl, hvem vi var og hva vi ville bidra med. Deretter finne et tidspunkt som passa for de palestinske kvinnene, og lage rammer som passa for dem. Vi måtte ha en økonomisk plan og et budsjett. Ingenting er gratis, og NU har ingen penger. Vi trengte en en tolk, og Lama leide inn en veldig dyktig dame som tolka under hele kurset. Vi måtte ha en helhetlig logistikkplan og et sted å bo. Vi måtte lage invitasjon til NUs Women's Department og invitere deltakere. 15 meldte seg på. Vi trengte å utarbeide det konkrete innholdet og bli enige om en kursplan; *Making Women Visible* måtte tilpasses den aktuelle situasjonen. I tillegg måtte vi lage lage innledninger og kjøreplaner for hver dag. Og viktig: Forberede tolken best mulig, sånn at hun fikk vite mer om hva hun gikk til. For vår egen del måtte vi forberede oss ved å skaffe oss kunnskap om NU, hva disse kvinnene representerer, og hvilke forhold de arbeider og lever under.

I mars var alt klappet og klart. Vi var grundig forberedt og alle detaljer var tenkt på. Men likevel: Vi hadde ikke fasiten på åssen det skulle gå. Spenninga ved avreise var stor.

SAMMENSATT GRUPPE

Gruppa av palestinske fagforeningskvinner som deltok på kurset var veldig sammensatt. Noen var erfarne tillitsvalgte, små svartkledde eldre damer med hijab fra New Unions, andre var unge, uerfarne og/eller arbeidsløse. De kom fra ulike steder; Tulkarem, Ramallah og Hebron. De kom fra tekstilbransjen, avisbud, barnehage og matindustri. De fleste var ansatt hos palestinske arbeidsgivere, noen jobbet hos settlerne og noen drev barnehager selv. Det har vært mye kampvilje i fagbevegelsen tidligere, og mange hadde erfaring fra det. Men av ulike grunner har kampen ligget brakk en stund. Nå forteller de at de opplever at den er på vei oppover igjen.

Kurset ble holdt over tre dager, og besto av en veksling mellom korte innledninger, gruppearbeid, framleggingar og diskusjon i plenum. Vårt eget antall og rollefordelingen fungerte veldig bra. To av oss ledet kurset, mens de tre andre deltok på lik linje med deltakerne og holdt en innledning hver. De to som ledet kunne konsentrere seg om det. Vi andre bidro med problemstillinger om våre utfordringer, og dette skapte en følelse av likeverd.

Innledningene våre passet svært godt inn i kurset. Første dag tok vi for oss norske kvinners historie i fagbevegelsen og kvinnedominerte foreninger som fyrstikkarbeiderne, avisbud, tekstilarbeidere og førskolelærere med fokus på kamp og streik. Deretter snakket vi om hersketeknikker, og hadde rollespill om dette i grupper. Alle kvinnene kunne identifisere seg med hersketeknikker. Alle fikk spesifikke oppgaver som gikk ut på å lage en innledning om problemstillingene sine.

> «Deltagerne opplevde at arbeidsgivere og ledelsen i fagforeningene ikke ville snakke med dem fordi de var kvinner, de ble ignorert og fikk ikke lov til å ta ordet og de fikk ikke verv»

Den neste dagen hadde vi en innledning kalt «Making yourself heard» (teknikker for å holde taler og innledninger). Deltakerne fikk oppgaver basert på de utfordringene de hadde, og måtte si noe om dette i plenum. Dette syntes de var nyttig.

Innledningen «Planning a campaign» (planlegging av en aksjon) handlet om hvordan systematisk jobbe med kartlegging og planlegging av en aksjon. Her var det mye nytt, også for de erfarne tillitsvalgte.

KVINNER MÅ STØTTE HVERANDRE

Temaene kvinnene tok opp var: Ønske om en dag fri med lønn, fri på helligdager, spørsmål rundt arbeidstid, toalettforhold, sted å be. Problemstillinger de ønsket å problematisere i kurset var rekruttering av kvinner i fagbevegelsen, behandling av kvinnelige arbeidere, hvordan få tillit fra kvinnelige arbeidere, hvordan få de forskjellige politiske partiene i fagbevegelsen til å bli enige eller samarbeide, hvordan få flere kvinner til å påta seg tillitsverv, hvordan skape samarbeid mellom kvinner fra forskjel-

Erfaringer deles og engasjementet er på topp.

lige foreninger og forbund. Dette er problemstillinger vi kan kjenne igjen fra vår egen norske virkelighet. De var forsiktige med å snakke om seksuell trakassering og vold på arbeidsplassen, og #metoo hadde de ikke hørt om.

Deltagerne opplevde at arbeidsgivere og ledelsen i fagforeningene ikke ville snakke med dem fordi de var kvinner, de ble ignorert og fikk ikke lov til å ta ordet og de fikk ikke verv. De skjønte etter hvert at dersom kvinner støtter hverandre, er det lettere å bli hørt. Dette ble snakket om som noe som var veldig positivt med kurset.

ØNSKER FLERE KURS

Vi opplevde deltagerne som disiplinerte, motiverte og engasjerte. De ville ikke ha pauser, og når vi hadde hatt det så var de raskt på plass. De lyttet til det som ble sagt og var aktive i diskusjonene. Etter hvert begynte også de yngre som ikke hadde så mye erfaring med å snakke i større forsamlinger å bli mer aktive. Det var moro og inspirerende og være med på denne utviklingen. Det var spesielt ei ung jente som i starten var veldig forsiktig, men på slutten sto foran oss og snakket og var trygg og sikker.

Alle deltakerne leverte en skriftlig evaluering. Av tilbakemeldingene vi har fått skjønner vi at kurset traff blink. De fremhever at treningen på temaene i kurset var nyttig. De sier også at de har fått ny kunnskap og blitt mer bevisst på hvordan man driver fagforeningsarbeid. De ønsker flere og lignende kurs for disse som var med denne gangen og for andre nye.

Det at vi delte erfaringene våre fra Norge var med på å skape god kontakt. Kvinnene syntes det var rart å høre at vi i Norge opplever det samme som dem, og at vi har felles problemer. Dette var interessant å høre om, og bidro til å skape samhold mellom oss. Deltagerne fremhevet dette som noe de satte spesielt pris på.

Kursopplegget bygger også på at de som har vært deltakere skal kunne drive lignende kurs sjøl. Derfor er vi i ferd med å oversette hele kursmaterialet til arabisk, sånn at det kan brukes videre av fagforeningene på egenhånd.

Vi er også veldig fornøyd med kurset og mener det var vellykket. Det meste gikk som vi hadde planlagt, men dette er jo et kurs som vi skal endre i forhold til hvordan det utvikler seg og deltakernes behov. Vi sitter igjen med en veldig positiv følelse, en følelse av samhold og fellesskap og også av å ha vært med på noe betydningsfullt. Vi tror at dialogen og følelsen av å være likeverdige ble forsterket gjennom at noen av oss deltok på kurset på samme nivå som deltakerne.

Dette vil vi gjøre igjen!

- Vil du høre mer om dette eller være med neste gang? Vi kommer gjerne på besøk for å fortelle om hva vi lærte og opplevde. Inviterer oss gjerne!

Ta kontakt med Palestinakomiteens faglige utvalg på fagligutvalg@palestinakomiteen.no

NORGE SVIKTER EGNE BORGERE

Ingen hjelp å få av UD for mannskapet på Kårstein.

TEKST: ARNE BIRGER HELI

Kårstein/Al Awda på vei mot Gaza. I dag er båten konfiskert av Israel, og ingen vet hva som har skjedd med båten.

«De hevdet blant annet at de ikke kunne hjelpe oss, og argumenterte med at vi hadde brutt UD sine reiseråd om ikke å reise til Gaza»

Den 29. juli i år kapret den israelske marinen en norsk båt i internasjonalt farvann. Båten er eid av Ship to Gaza Norway (STGN), og hadde blant annet medisinsk utstyr om bord. Selve båten skulle være en gave til Gazas fiskere. Mange av folkene om bord ble utsatt for omfattende vold av de israelske kaprerne, og mesteparten av deres eiendeler ble stjålet mens de satt fengslet i Israel. Selv var jeg med om bord som maskinist.

HENVENDTE SEG ALDRI TIL MANNSKAPET

På bakgrunn av den volden som ble utøvd og en omfattende plyndring av mannskapets eiendeler, skulle en anta at norsk utenrikstjeneste engasjerte seg. Det gjorde de, men ikke slik vi hadde forventet. UD henvendte seg til Israel og ba om en «redegjørelse», noe de også fikk. De henvendte seg aldri til mannskapet for å høre vår versjon. Da båteieren, STGN, ba om innsyn i svaret fra Israel, ble de nektet innsyn. Men man går ut i fra at svaret var i tråd med uttalelser fra den israelske ambassaden i Oslo: Det ble ikke brukt vold, kun nødvendig makt, man betvilte at noe ble stjålet, og dessuten er den israelske blokaden av Gaza fullt lovlig.

På bakgrunn av UD og utenriksministerens reaksjoner må vi tro at de har lagt Israels versjon til grunn. Det betyr at UD mener at vi som var om bord har løyet i framstillinga, slik jeg ser det. Derfor krevde jeg på vegne av meg selv innsyn i svaret fra Israel. Jeg ville vite om jeg ble framstilt som løgner, og sendte en e-post til UD 6. september med krav om innsyn i svaret. Det kom ingen reaksjon fra UD. Jeg purret 29. september. Heller ikke denne gangen svarte de, noe de er forpliktet til å gjøre i henhold til forvaltningsloven. Saken ble sendt Sivilombudsmannen. Kort tid etter fikk jeg svar derfra, de hadde bedt UD om å sende meg svar. Da ble det fart på sakene, og samme dag fikk jeg en e-post ▷

fra UD der de beklaget at de hadde «oversett saken». Min forespørsel om innsyn i brevet fra Israel måtte dessverre avslås.

STGN krevde et møte med UD for å legge fram vår versjon. Vi fikk en halvtime med en statssekretær. Jeg skal ikke her referere noe særlig fra et internt møte, men på direkte spørsmål om UD trodde på vår versjon eller på Israels fikk vi bare et svevende svar tilbake. UD virket mer opptatt av å forsvare en brutal okkupasjonsmakt enn å beskytte interessene til egne borgere. De hevdet blant annet at de ikke kunne hjelpe oss, og argumenterte med at vi hadde brutt UD sine reiseråd om ikke å reise til Gaza. På spørsmål om hvorfor de kun ba Israel om en redegjørelse og ikke oss, var svaret at de hadde jo lest om oss i avisen (!).

SVENSKENE PROTESTERTE

Situasjonen på Gaza beveger seg nå fra en humanitær krise til en humanitær katastrofe. Det spesielle her er at denne krisen ikke er resultat av krig eller naturkatastrofe, men et resultat av en inhuman blokade.

Reaksjonene fra UD reiser en del prinsipielle spørsmål. STGN ønsket å oppnå to ting: Først og fremst rette oppmerksomheten mot den tragedien som Gaza er i ferd med å bli, en politisk handling som sprang ut fra solidaritet med en befolkning i nød. Det andre var det humanitære aspektet. Båten hadde blant annet medisinsk utstyr om bord, utstyr som det er desperat behov for. Vi ble altså kapret og hindret av okkupasjonsmakten. UD slo fast at kapringen var lovlig. Spørsmålet blir da: Hvordan avgjøres det hvem som har anledning til å gjøre hva når det gjelder humanitær innsats? Når det gjelder Gaza er alle hjelpeorganisasjoner som er involvert, inkludert FN, tydelige på at dette er en katastrofe under utvikling. Likevel er svikten fra verdenssamfunnet total. Når politikere og myndigheter svikter, betyr det at all humanitær innsats skal stanses? Selv når det er beviselig at innsatsen helt og holdent er sivil og humanitær? Hvorfor har ikke norske myndigheter gjort som svenskene, som hadde en båt i identisk situasjon og opplevde det samme, og krevd båt og utstyr tilbakelevert? Burde ikke sivil humanitær innsats bejubles?

«VERDENSMESTERE I MENNESKERETTIGHETER»

I 2017 vedtok FN en menneskerettighetsresolusjon. Utenriksministeren berømmet resolusjonen som et gjennombrudd for menneskerettighetene, og skrøt av at Norge hadde gitt viktige bidrag. Statsministeren sa noe om at vi skulle bli «verdensmestere i menneskerettigheter». Israel bryter konsekvent menneskerettighetene og folkeretten hver eneste dag. Forklaringen på at vi ikke fikk støtte fra UD i denne saken (bortsett fra et kort besøk fra den norske ambassaden i Israel mens vi satt fengslet) skal være at vi ikke fulgte reiserådene til UD. Men disse reiserådene gjelder først og fremst turister og andre som ikke trenger å bevege seg i slike områder. Menneskerettighetsaktivister kan vanskelig forholde seg til slike råd. Det er jo nettopp i mange av de områdene reiserådene gjelder, at det er viktig med tilstedeværelse. Mener UD at de ikke vil bistå menneskerettighetsaktvister dersom de ikke følger reiserådene deres? Eller er det bare menneskerettighetsaktivister som reiser til land vi ikke liker som får bistand?

For noen måneder siden ble en norsk kvinne skutt to ganger i løpet av en uke av israelske soldater. Ingen av gangene utgjorde hun noen trussel eller opptrådte aggressivt overfor soldatene. Heller ikke denne gangen virker det som om UD er interessert i å sjekke hva som faktisk skjedde. For å si det i klartekst: I disse sakene har UD sviktet.

EN FISKEBÅT FRA NORGE

Kårstein er en 20 meter lang fiskebåt i tre, som i en årrekke ble brukt til fiske i det kalde Barentshavet før den ble den kjøpt av Ship to Gaza Norway (STGN). 30. april i år ble Kårstein klargjort i Bergen for den lange turen til Gaza, merr enn 5000 nautiske mil unna. På veien sørover var båten innom 27 havner for å møte folk som ville vise solidaritet med Gaza, og takket være aktivistene i de forskjellige havnene fikk STGN bistand både politisk og materielt. 20. juli forlot Kårstein Palermo. Båten hadde nå fått det arabiske navnet al Awda, som betyr tilbakekomst. Om bord var et mannskap på fem, samt 17 aktivister fra en rekke forskjellige land. Neste havn skulle være Gaza, en tur mannskapet regnet med skulle ta åtte-ni døgn. 29. juli ble båten kapret av israelsk marine i internasjonalt farvann utenfor Egypt, og tvunget til Israel sammen med mannskapet. TEKST: ARNE BIRGER HELI

SLÅTT OG RUNDSTJÅLET

Jan Petter Hammervold har sendt en tekst om sine opplevelser om bord på Kårstein. Her er et lite utdrag av hans skildringer, skrevet 8. august 2018.

«To soldater angrep Emilie som fortsatt hylte desperat mens armer og bein gikk i lufta som møllevinger. Hun forsvarte seg godt og ble ikke skutt med elektrosjokkpistol, men ble etter hvert også regelrett slått ned og kastet til side. Yonatan og jeg stod foreløpig fast, men ble tvunget ned i knestående et par-tre ganger. Mens dette foregikk registrerte jeg en voldsom batalje ved styrhuset der to-tre soldater forsøkte å fjerne Charlie og Mike fra døra. De ble skutt ned annenhver gang med elektrosjokkpistol, men reiste seg opp igjen etter noen sekunder. Yonatan og jeg hadde soldater både bak og foran oss, og mer motstand var nytteløst. To soldater dyttet Yonatan akterover. I øyekroken så jeg en soldat komme mot meg i stor fart. Han langet ut et spark mot kneet mitt med en stor militærstøvel, men bommet og sparket nesten hull i vanntanken. Samtidig la jeg merke til at soldater satt til skrevs over Mike og Charlie og skjøt dem gjentatte ganger med elektrosjokkvåpen, både i kropp, ansikt og hode. Mike silblødde i ansiktet.»

«Mike silblødde i ansiktet»

«Kaptein Herman ble hentet og brakt til styrhuset. Etter en tid kom han tilbake helt hvit i ansiktet og tydelig ukonsentrert. Begge legene tok seg av ham, han fikk noen tabletter og slukna som et lys på en madrass. Han var borte vekk i 5-6 timer før jeg igjen registrerte at han var våken. Han hadde fått skikkelig juling, blant annet hadde de dunket hodet hans i veggen og truet med å henrette ham om han ikke startet båten og kjørte mot Ashdod. Soldaten skrøt av at han hadde drept flere palestinske barn og det ville ikke koste ham noe å henrette Herman. Dette var alvorlig tortur som burde spesifikt påtales. Vi fikk også høre at Arne Birger var slått i gulvet og hadde hatt legetilsyn.»

«Vi måtte reise oss opp og stille på geledd og fikk beskjed om å tømme lommene våre. Jeg holdt fram pass og lommebok med høyre hånd, men soldaten var mest interessert i den venstre hånda. Han studerte billigklokka til femtilappen fra Thailand, slapp hånda og tok lommebok og pass. Deretter ble jeg lommeundersøkt og fikk kjeft fordi jeg ikke hadde tatt fram leppepomade og tre tannpirkere i tre. Så var det naboens tur. Samme prosedyre, men der forsvant et armbåndsur til over 20.000 kroner rett ned i lomma på ei grønn soldatbukse.»

TEKST: JAN PETTER HAMMERVOLD

BOIKOTT ER VÅRT VIKTIGSTE VIRKEMIDDEL

Bevegelsen vokser og Israel er livredde. Derfor er det blitt enda viktigere å fokusere på BDS. For det virker!

TEKST: KRISTINE MARTINSEN

I år er det 13 år siden BDS-bevegelsen ble grunnlagt. Den politiske manesjen i Palestina var preget av at palestinerne var krystet etter det militære nederlaget etter den andre intifadaen. Yasser Arafat, symbolet på den palestinske nasjonalbevegelsen, var død. Arafats etterfølger, Mahmoud Abbas, ble i stor grad identifisert med Oslo-avtalen og en strategi som innebar diplomati og samarbeid med Israel. Strategien hadde fra før utrettet lite, om noe som helst, for å få slutt på okkupasjonen.

MUREN ER ULOVLIG

BDS-oppropet ble lansert på dagen ett år etter den historiske avgjørelsen til International Court of Justice (ICJ), som er FNs juridiske hovedorgan. I 2004 fastslo ICJ at Israels mur er ulovlig, og ga pålegg om straks å demontere den. ICJ slo også fast at Israel må tilby oppreisning til de som er skadelidte av muren, og at enhver stat som har ratifisert den fjerde Genève-konvensjonen er forpliktet til å sørge for at Israel holder seg innenfor rammeverket av humanitærretten.

Israel ga blaffen i ICJs avgjørelse, og hverken PLO eller det internasjonale samfunnet gjorde noe ordentlig forsøk på å håndheve den. Dersom noen skulle presse Israel til å gi palestinerne sin frihet, måtte det komme fra grasrota og fra utsiden. Dette førte da til at 170 palestinske organisasjoner stilte seg bak BDS-oppropet.

OPPROPETS TRE KLARE KRAV

I 2005 var boikott og desinvesteringskampanjer allerede utstrakt. Til og med sanksjoner og våpenembargoer var blitt foreslått tidligere, inkludert i FNs generalforsamling. Det innovative med BDS-oppropet var at det fremmet ulike kampanjer for å legge press på Israel, og samlet disse rundt tre klare krav:

- Frihet for innbyggere i okkuperte områder.
- Rettferdighet for palestinske flyktninger i diasporaen, inkludert retten til retur.

• Likebehandling under loven for palestinske borgere i Israel.

BDS handler om etterlevelsen av universelle menneskerettigheter, og det er også derfor bevegelsen ble nominert til Nobels Fredspris i år, takket være Rødt og SVs nominasjoner. Bevegelsen holder seg utelukkende til lovlige, fredelige virkemidler, og har et klart definert mål om rettferdig fred i tråd med internasjonal lov.

MANGE BDS-SEIERE

BDS har stor internasjonal oppslutning, og bevegelsen har mange seiere å vise til. Politisk ser vi at myndigheter, politiske partier og parlamentarikere i større grad tar standpunkt. I Norge har Trondheim, Tromsø, Lillehammer, Vaksdalen og Hamar kommunevedtak på å avstå fra israelske varer og tjenester fra okkupert palestinsk jord, mens Nordland fylkesting har vedtatt boikott av varer og tjenester fra Israel. I 2017 vedtok LO-kongressen å gå inn for en internasjonal økonomisk, kulturell og akademisk boikott av Israel. På sports- og kulturfronten skjer det også en hel del. Store artister som Lana Del Rey og Shakira har avlyst sine opptrender i Israel etter press fra BDS-bevegelsen, og Argentinas fotballandslag avlyste en vennskapskamp mot det israelske landslaget som Israel skal ha betalt tre millioner dollar for i forbindelse med 70-årsdagen til Israel.

> «Den israelske staten har satt av 72 millioner dollar til bekjempelsen av bevegelsen»

ISRAELS KAMP MOT BDS

Fordi BDS har lyktes internasjonalt og får stadig større oppslutning, har den israelske staten satt av 617 millioner til bekjempelse av bevegelsen. Taktikken er å delegitimere personer og organisasjoner som støtter BDS, slik at budskapet også blir delegitimert og faller bort i anklager om antisemitisme og anti-israelisme. Retorikken som brukes fra israelsk hold kan deles inn i tre kategorier: *Demonisering* av staten Israel, *dobbelstandard* for staten Israel og *delegitimering* av staten Israel.

Demoniseringen av staten handler om at fokuset er skiftet fra jøder som individer til en demonisering av Israel fordi det er en jødisk stat. Enhver kritikk rettet mot Israel for deres politikk overfor palestinerne tas til inntekt for å være antisemittisk eller anti-israelsk.

Israel mener at de er utsatt for en *dobbelstandard*, og hevder at staten blir diskriminert på internasjonalt nivå. De påstår at de er singlet ut til fordømming, og mener at man ved dette ignorerer massive menneskerettighetsbrudd andre steder i verden. Ifølge denne retorikken er dette antisemittisk fordi man forventer at Israel overholder en høyere standard når det gjelder å etterkomme menneskerettighetene. Israel tolker dette i retning av at det er fordi de er en jødisk stat. Dog er det antageligvis fordi de stadig opererer i strid med menneskerettighetene og folkeretten, og dermed får resolusjoner mot seg i internasjonale fora.

Delegitimering av staten handler om å ta fra Israel retten til å være et jødisk demokrati. Dersom en hevder at Israel er en apartheidstat, blir man kategorisk oppfattet som en som ønsker å utslette hele staten. Argumentene Israel har for dette er blant annet at det eksisterer dusinvis av muslimske og kristne stater, mens det kun finnes én jødisk stat. «Falske» anklager om apartheid og etnisk rensning delegitimerer Israel ved å antyde at de er grunnlagt på rasisme og diskriminering, og dermed ikke har rett til suverenitet.

HVORFOR BDS?

Å være for BDS betyr ikke at man fornekter staten Israels rett til å eksistere. Retten til BDS handler om å ha rett til å fordømme staten på grunnlag av dens politikk og framferd mot palestinerne. Fordømming av staten Israel har absolutt ingenting med religiøs tilhørighet å gjøre. Det henger sammen med statens utallige brudd på internasjonale konvensjoner, resolusjoner og avtaler, i tillegg til diskriminering av palestinere på alle nivåer i samfunnet. BDS er vårt viktigste pressmiddel mot apartheid-Israel. På nettsidene til Palestinakomiteen kan du lese mer om aktuelle kampanjer.

Interessert i å engasjere deg i BDS-arbeidet? Send en e-post til boikott@palestinakomiteen.no, så tar vi kontakt!

Palestinas juvel: Jerusalem med Klippedomen i midten.

JA, VI KOMMER INN!

Israel ønsker ikke at vi skal reise til Palestina. Nettopp derfor bør vi dra.

TEKST: BAARD THORKILDSSEN

I juli i år dumpet det ned et brev i postkassen til Palestinakomiteen i Norge. Avsender var den den nå avgåtte israelske ambassadøren Raphael Schutz, som slo fast at Palestinakomiteens planlagte ungdomstur ville bli nektet innreise. I brevet het det blant annet at Palestinakomiteen er «et ekstremt negativt og destruktivt element» og «en agent for hat». Det rene tøv, med andre ord. Men ikke uvanlige takter fra den kanten. De involverte i Palestinakomiteen så seg nødt til å ta truslene alvorlig, og valgte å avblåse turen til Palestina.

FORTSETTER SOM FØR

Det framsto aldri som noe alternativ for Palestinakomiteen å legge seg flat og droppe framtidige studieturer. Og så langt kan vi informere om at flere studieturer har blitt gjennomført etter at truslene ble framsatt i sommer. Våre studieturer blir organisert og gjennomført som før.

Studieturene er kanskje det viktigste verktøyet vi har for å drive opinionsarbeid her hjemme. En liten håndsopprekking på Palestinakomiteens siste landsstyremøte viste at nesten alle tillitsvalgte hadde vært med på organiserte aktiviteter i Palestina i vår regi. De som ikke allerede hadde vært på tur var klar for avreise like etter landsstyremøtet. Det forteller litt om sammenhengen mellom reise og engasjement. Alle deltakere føler at de har noe viktig å fortelle når de kommer hjem, og mange rekrutteres til aktivisme. Det liker Israel dårlig.

SVARTELISTET AV ISRAEL

I fjor vinter vedtok Knesset et tillegg til den såkalte innreiseloven; «*The Law of Entry into Israel*». Tillegget forbyr innreise for folk som støtter en boikott av Israel eller av de folkerettsstridige, israelske koloniene på okkupert jord. Vinteren etter kom Israel med sin såkalte «BDS-svarteliste», som teller 20 organisasjoner fra hele verden. Palestinakomiteen står på listen som eneste norske organisasjon. Dette er et tegn på at solidaritetsarbeidet vårt tas på alvor.

Innstramminger til tross: I praksis følges den skjerpede tonen fra Israel opp i liten grad. Ifølge Haaretz er bare 250 personer blitt stoppet på Ben Gurion av Shin Bet og nektet innreise i løpet av første halvår i 2018. I all hovedsak er dette personer fra muslimske land. Andre europeiske solidari-

tetsorganisasjoner vi har snakket med melder ikke om endring i Israels innreisepraksis for deres arrangementer.

DEN EFFEKTIVE INEFFEKTIVITETEN

Uforutsigbarhet ser ut til å være metoden Israel bruker for å bremse antall reisende til Palestina. Vi må forberede turdeltakere på at de kan bli mistenkeliggjort og tatt inn til avhør, selv om det er mye mer sannsynlig at de ikke blir det. Paradoksalt nok gir også dette mye kunnskap om utviklinga i Israel.

Et viktig poeng er at vi ikke utsettes for noen fare ved å bli stanset i grensekontrollen. Til det har Israel altfor mye å tape. Israel ønsker å framstå som et vestlig, liberalt land. Vi risikerer å bli sendt hjem igjen, og ferdig med det. Det er også viktig å formidle at det først og fremst er profilerte og sentrale personer i organisasjonen som risikerer å møte problemer; i liten grad den vanlige norske borger eller Palestina-aktivist. Men her er det den effektive ineffektiviteten som er satt til å virke: Hvis du prøver å få klarhet i hva som gjelder eller få en eventuell innreisenekt omgjort, møter du et system som palestinere kjenner så altfor godt. Tilsynelatende møter du et ineffektivt byråkrati. I virkeligheten møter du et velfungerende system laget for at du skal bruke opp kreftene dine på å trø vannet. Israel ønsker at vi skal bruke krefter på spekulasjoner om vi vil bli nektet innreise eller ei.

MÅ LEGGE PRESS PÅ NORSKE MYNDIGHETER

Kontakt med det palestinske samfunnet er veldig viktig for oss, enten det er på studieturer, studieopphold eller solidaritetsprosjekter. Slik kontakt er også veldig viktig for den sivile motstanden mot okkupasjonen i Palestina.

Konklusjonen er derfor at vi i enda større grad må reise til Palestina for å vise solidaritet og se med egne øyne hva som skjer. Det er også dette palestinerne ber oss om å gjøre; reise til Palestina. I tillegg må vi fortsette å legge press på våre hjemlige myndigheter, og kreve at de står opp for vår rett til å reise til Palestina – uten at Israel stikker kjepper i hjulene for oss.

Vi sees i Palestina!

Oversiktbilde over Betlehem.

Mangerplassen i hjertet av Betlehem.

SPØRSMÅL OG SVAR OM INNREISENEKT

- Er det trygt å være medlem av Palestinakomiteen i Norge? Svaret er JA. Våre medlemslister er ikke offentlig tilgjengelig.
- Bør jeg melde meg ut av Palestinakomiteen hvis jeg skal reise til Palestina eller Israel? Svaret er NEI. En utmelding er en gave til Israel. Det er heller ingenting som tyder på at våre medlemmer er mer utsatt for innreisenekt enn andre reisende.
- Hva kan jeg gjøre for å kjempe mot Israels innreisenekt? Bidra til at Palestinakomiteen i Norge får flere MEDLEMMER!

SKUTT I PALESTINA

Kristin Foss på legeklinikken i Palestina etter å ha blitt skutt for andre gang.

Aktivisten Kristin Foss opplevde å bli skutt to ganger mens hun var i Palestina. Les hennes personlige beretning.

Da jeg begynte å skrive denne teksten, hadde jeg vært i Palestina i over to måneder . For tredje gang bestemte jeg meg for å utsette hjemturen. Jeg følte at jeg ikke kunne dra derifra.

TUNGT BEVÆPNEDE SOLDATER

Jeg ankom Palestina for første gang i juli i år. I løpet av to måneder ble jeg arrestert og skutt to ganger av israelske soldater. For en nordmann er det ekstremt, horribelt. For en palestiner er det en dårlig uke. Første gang ble jeg skutt idet jeg skulle eskortere en palestiner som hadde fått bilen sin frastjålet av israelske soldater. Vi skulle forsøke å få den tilbake.

Tungt bevæpnede soldater hadde som vanlig invadert den lille landsbyen Kafr Quaddum for å sabotere en fredelig demonstrasjon med kuler og tåregass. Hver fredag og lørdag i syv år har innbyggerne i Kafr Quaddum demonstrert mot stengingen av deres vei til regionhovedstaden Nablus. Hver fredag og lørdag blir de skutt på og tåregasset. Min venn Murad, en av innbyggerne, sier at de ikke har som hobby å bli beskutt og tåregasset, men de står på for sine rettigheter. Dersom de ikke demonstrerer for retten til å kjøre på egne veier i dag, hvilke rettigheter forsvinner morgen? I stedet for å kjøre noen få kilometer må innbyggerne kjøre en omvei på 17 kilometer fordi direkteveien til Nablus er stengt – *for dem*! For innbyggerne i Kedumim, bosettingen som ligger omtrent vegg i vegg, er veien åpen. Veien til Nablus er kun åpen for bosettere.

Dette er ikke en situasjon som er unik for innbyggerne i Kafr Quaddum. Over hele Vestbredden finnes det veier som bare er åpne for israelere. Asfalterte, moderne og godt bevoktede veier, mens lokalbefolkningen må kjøre kjerreveier. I løpet av mine tre måneder i Palestina har jeg flere ganger fått føle på segregeringen; bak et gjerde, på en kjerrevei eller en sti. Mens israelerne på den andre siden av veien overser vår eksistens. På Vestbredden opplever jeg diskriminisering på kroppen, mot meg selv, for første gang.

BARN BLIR OGSÅ SKUTT

Bilen til den eldre herremannen ble stjålet av soldater og parkert i midten av veien med åpne dører. Som et økonomisk skjold mot proteste-

rende palestinere. Da demonstrasjonen var over, gikk den eldre mannen, Anna (24) fra Island og jeg mot soldatene med hendene i været. Idet mannen kom fram til soldatene, filmet Anna og jeg på omlag 20-30 meters avstand. Demonstrantene, som på dette tidspunktet var helt rolige, stod ytterligere 20-30 meter bak oss. Så skjøt de meg.

Den eneste trusselen jeg utgjorde, var å være et sannhetsvitne. Jeg var ubeväpnet, jeg stod stille, jeg hadde hendene foran meg, og jeg filmet. Jeg kommuniserte. Det er ironisk at soldatene ropte til meg at det var «farlig», før de selv skjøt meg.

Jeg er langt fra den eneste som er blitt skutt i Kafr Quaddum. I løpet av de siste syv årene har 85 landsbybeboere, inkludert barn, blitt skutt med skarp ammunisjon. Hundrevis er blitt skutt med stålkuler med tynt gummilag, slik jeg ble. 170 innbyggere er blitt fengslet, og har betalt over en halv million kroner i bøter for å få hjem sine fengslede. *Skutt eller fengslet, kun for å demonstrere for retten til å bruke sin egen vei!*

I ambulansen etter å ha blitt skutt for andre gang på en uke.

Foten min slik den så ut rett etter at jeg ble skutt. (Foto: Matan Cohen)

YDMYKENDE FØLELSE

Da de skjøt meg andre gangen, også i Kafr Quaddum, stod jeg lent mot en vegg og fiklet med telefonen. Jeg stod et godt stykke bak demonstrantene, bak demonstrasjonen som ikke engang hadde begynt. To skudd ble avfyrt, det første traff meg. Jeg skjønte først ikke hva som hadde skjedd, foten min forsvant under meg. Det gjorde forferdelig vondt. Jeg satte meg ned, og en palestiner var rask til å ta av meg skoen. Allerede hadde jeg en kul på størrelse med et egg under huden. Jeg kunne ikke tro at jeg hadde blitt skutt igjen. Det er en ydmykende følelse, i tillegg til smerten og redselen. At de kan gjøre det uten konsekvenser.

> «Den eneste trusselen jeg utgjorde, var å være et sannhetsvitne»

Jeg ble ledet til den svært enkle, lokale klinikken. Mens jeg lå i sykesengen ble Murads åtte år gamle sønn båret inn gråtende. Han hadde blitt skutt i ryggen. Deretter kom den gamle mannen som alltid leder demonstrasjonen, han som går foran med det palestinske flagget - han hadde fått en kule i leggen. En ung mann satt like ved meg etter å ha blitt skutt i kragebenet. Ni mennesker ble skutt denne dagen, kun i Kafr Quaddum.

Det ble besluttet at mannen som ble skutt i kragebenet og jeg skulle bli kjørt til sykehuset. De ville sjekke om vi hadde brukket noe. Jeg fikk nå selv smake på konsekvensen av at veien fra Kafr Quaddum til Nablus er stengt. Ambulansen jeg lå i måtte kjøre 17 kilometer i stedet for tre for å komme til sykehuset. Men vi kom ikke langt før vi ble kalt tilbake. En annen mann hadde blitt skutt tre ganger, én kule i hodet.

Vi kjørte raskt tilbake, hentet mannen, og begynte på nytt på de 17 kilometerne. For å reise til universitet, til jobben eller til sykehuset må man kjøre 17 kilometer i stedet for tre. Dette er apartheid!

Jeg skulle ønske innbyggerne i Kafr Quaddum, som er på størrelse med min hjemby Kløfta, kunne ha fått en vanlig fredag. En vanlig tacofredag eller kebabfredag. Uten å bli skutt, tåregasset eller arrestert.

Etter at sykehuset hadde konstatert at ingenting var brukket, gikk jeg rett inn på en kafé ▷

og deltok i et debattprogram på NRK radio ved hjelp av øretelefoner og Skype. Med en bandasjert og verkende fot på en plaststol, snakket jeg i flere timer med norsk og internasjonal media. Sammen med Matan, en israelsk aktivist, sendte jeg ut bilder og videoer fra dagen.

Når vi ikke lenger kan gjøre mer for å rette søkelyset mot den uretten som blir påført innbyggerne i Kafr Quaddum, finner vi bussen tilbake til Ramallah. Jeg insisterer på at vi går rett på en bar og tar en øl i gode venners lag. Jeg kan ikke gå hjem, legge meg og la tankene komme. Vi går på baren Garage, og jeg introduserer Matan for mine palestinske venner. Bartenderen spør hva som har skjedd med benet mitt. Jeg sier at jeg er blitt skutt. Så spør jeg om det er noen muligheter for en gratis «shot», siden jeg har blitt «shot». Han ler og forsvinner, så kommer han tilbake med en kald halvliter og jeg får mitt andre gratis «shot» den dagen.

Jeg tenker at jeg er glad jeg ikke er alene. Jeg vil at palestinerne skal vite at de ikke er alene. Jeg har et håp om at okkupasjonen av Palestina snart er over, jeg vil komme tilbake til frigjøringsfesten. Jeg tenker på bilder fra frigjøringsdagene i Norge. Jeg håper det ikke er lenge til vi ser den samme folkefesten i Palestina. Denne okkupasjonen har vart i 70 år. Den kan ikke vare mye lenger. Enten blir det et fritt Palestina, eller en verden fritt for Palestina.

I fire år før jeg reiste til Palestina var jeg svært aktiv som sofa-aktivist. Jeg var mye inne i kommentarfeltene til norske og internasjonale aviser. Jeg skrev brev til politikere. Jeg leste meg opp på historie og Norges politikk når det gjelder Israel og Palestina. Jeg stilte meg uforstående til den norske regjeringens uvilje til å anerkjenne Palestina som en egen stat, og kanskje enda mer uforstående til regjeringens vedvarende vilje til å samarbeide med okkupasjonsmakten.

Jeg følte meg forpliktet som nordmann til å komme hit og se med egne øyne hva som foregår. Å vise solidaritet. Å vise at nordmenn bryr seg, til tross for vår regjerings handlinger. Jeg ville selv se om bildet som presenteres i massemedia stemmer overens med realiteten. Etter å ha lest mye på forhånd og sett videoer av overgrep som har fått meg til å hyle, var jeg forberedt på det aller verste.

Det jeg ikke var forberedt på, var Palestina og palestinere. Vennligheten, humoren og kreativiteten. Jeg var ikke forberedt på å sitte på trendy barer i Ramallah og drikke øl med venner fra Gaza. Jeg var ikke forberedt på campingturer med gutter og jenter i ørkenen. Danse til funky hip-hop og dra på ølfestival i Taybeh. Familiemiddager. Bryllup. Røyke vannpipe sammen med 12 damer i alle aldre i en flyktningleir. Jeg var ikke forberedt på hvor normalt Palestina kan føles. Hvor flinke palestinere er til å føre en normal hverdag og ha humor, til tross for den daglige undertrykkelsen. Til tross for tragiske historier i alle hjem. Mangelen på frihet.

> « Enten blir det et fritt Palestina, eller en verden fritt for Palestina»

SKAMMEN OVER NORGE

Det har vært lite søvn siden jeg kom hjem. Jeg legger meg ikke før jeg er stuptrøtt, for da kommer tankene på hva jeg har sett. Historiene jeg har hørt. Tristheten. Følelsen av å ikke strekke til. Skammen og sinnet over at Norge ikke anerkjenner Palestina. Det føles som en stor fornærmelse overfor mine nye venner. Jeg vil ikke være en del av det. Jeg føler skam over at Norge fortsatt samarbeider med Israel, som om okkupasjon og apartheid er noe vi kan ignorere.

I Palestina er «Oslo» et ord med dårlige assosiasjoner. Nå som jeg har sett avtalen i praksis, sier jeg heller at jeg er fra Kløfta selv om ingen har hørt om det. Vestbredden er delt opp i A, B og C, Hebron er delt opp i H1 og H2. Israel har full kontroll i område C og H2, delt kontroll i B og palestinerne skal ha kontroll i område H1 og A. I område C og B skal du ikke kjøre langt før du kjører forbi en frodig, ulovlig bosetting, eller forbi et checkpoint. Jeg har ikke vært på mange bussturer uten å ha blitt stoppet. Dørene blir revet opp av tungt bevæpnede, unge soldater. De myser på oss passasjerer og bjeffer til meg som åpenlys utlending: – *Where are you from?! Give me your passport!* Jeg føler meg ydmyket foran soldatene og foran mine medpassasjerer. Samtidig vet jeg at palestinerne må gjennom verre ting enn

Arrestert og forbanna.

Artikkelforfatteren sammen med Ahed Tamimi bare noen timer etter Aheds løslatelse fra fengsel.

Det er 13. året på rad at det arrangeres en to dagers ølfestival i landsbyen Taybeh. I to dager handler det om musikk, kultur og øl.

Israelske fredsaktivister blir fulgt av en rekke soldater.

dette. Faren til en venn ble skutt og drept ved et checkpoint på vei til jobb. I Jordandalen kaller de et checkpoint for «dødens checkpoint» – av åpenbare årsaker. En ung kvinne fra det israelske grensepolitiet skjøt en palestinsk mann for «moro skyld» ved et annet checkpoint i sommer. Kvinner dør i fødsel fordi ambulanser ikke slipper igjennom. De som skal på jobb slipper igjennom noen ganger, andre ganger ikke.

> «Jeg føler skam over at Norge fortsatt samarbeider med Israel, som om okkupasjon, apartheid og undertrykkelse er noe vi kan ignorere»

KREVER IKKE SVAR FRA OVERGRIPEREN

Til informasjon: Norsk UD ble skriftlig informert om begge skyteepisodene. To separate brev med hendelsesforløp ble sendt til UD og begge forble ubesvart. Etter hjemkomst skrev jeg et tredje brev, og to måneder etter den første skyteepisoden fikk jeg endelig et svar. Jeg fikk innvilget et møte med UD. På dette møtet ble jeg blant annet fortalt at UD har kontaktet israelske myndigheter, men de har ikke fått svar. Norge har gjort alt de kan, sier UD. Mens israelske myndigheter i media har beskyldt meg for blant annet å ha kastet stein, har norske myndigheter ikke engang protestert på israelske handlinger.

«Menneskerettighetsforsvarere er vårt fremste forsvar i kampen mot å svekke de universelle menneskerettighetene», sier Ine Eriksen Søreide stolt på regjeringens egne nettsider. Men når en norsk menneskerettighetsforsvarer blir skutt, så krever de ikke engang et svar fra overgriperen. Er denne resolusjonen verdt noe mer enn papiret den er skrevet på? Palestinske menneskerettighetsforkjempere og vi som står skulder ved skulder med dem - hvorfor er vi unntatt?

I slutten av november reiste Kristin Foss til Israel. En israelsk menneskerettighetsorganisasjon har stevnet den israelske hæren for retten på Kristins vegne. Kristin fikk en ukes visum og avla en tre og en halv times vitnesforklaring. Utfallet av saken var ikke kjent da Fritt Palestina gikk i trykken.

FADDERORDNINGEN I LIBANON

Palestinakomiteen var tilstede i Libanon under minnesmarkering for Sabra – og Shatila-massakren.

TEKST OG FOTO: GRETE THUNOLD, KOORDINATOR FOR PALESTINAKOMITEENS FADDERORDNING

Beit Atfal Assomoud (BAS) inviterte Palestinakomiteen i Norge til å delta på en ukes markering av massakren i Sabra og Shatila 16.–22. september. Dette er et resyme fra kun noen av postene i ukesprogrammet. 75 representanter fra ulike solidaritetsorganisasjoner i ti land deltok.

STORE KOSTNADER

Vi besøkte de tre leirene i Beirut: Shatila, Burj el-Barajneh og Mar Elias. Her fikk vi et innblikk i Kvinneunionen sitt arbeid for barn og kvinner i leirene, der deres viktigste mål er å styrke kvinnenes rolle i samfunnet. Kvinneunionen er en stor organisasjon innen PLO, og arbeider i de fleste palestinske miljøene. Vi var på besøk hos familier som opplevde massakren i Shatila, og fikk høre sterke historier fra disse dagene i 1982. Besøket ble avsluttet med nedlegging av krans på minnesmerket i Shatila for de drepte.

I Beirut er det kun ett sykehus for alle de palestinske leirene; Haifa Hospital, som drives av Palestinas Røde Halvmåne (PRC). En dag besøkte vi Hamsheri-sykehuset i Saida, der øverste leder for PRC-sykehusene, dr. Samer Chehade, fortalte om driften av åtte sykehus og klinikker og de utfordringene de står overfor. Det gis årlig helsetjenester til ca. 350 000 poliklinisk og 50 000 innlagt i sykehusene. Tallene inkluderer flyktninger fra Syria. Største bidragsyter er UNRWA, og når deres støtte nå reduseres, må PRC øke sin støtte. Kostnadene er store ettersom flertallet av pasientene er fattige. Sykehusene har behov for medisinsk utstyr og penger til reparasjoner, i tillegg til videreutdanning som det ikke er mulighet for i Libanon.

HÅPLØS SITUASJON FOR FLYKTNINGENE

Et av foredragene i programmet var av leder for UNRWA i Libanon, Mohammad Khaled, som beskrev omfanget av tjenestene og understreket det håpløse i flyktningenes situasjon. I Libanon lever de et liv under vanskelige boforhold, med få arbeidsmuligheter og med et stadig svinnende håp om kunne returnere til Palestina. Ifølge UNRWA er det 490 000 registrerte palestinske flyktninger i Libanon. 65 prosent av disse lever under fattigdomsgrensa. I tillegg til 66 skoler og helsetjenester ved 27 helsesentre, sosialt arbeid og støtte ved blant annet sykehusopphold, har UNRWA store økonomiske forpliktelser med tanke på oppgradering av bygninger i leirene, livsfarlige lavthengende strømledninger (tre mennesker døde i Shatila sist vinter), saltvann i rørene og dårlig kloakksystem. På grunn av USAs kutt i UNRWA-støtten, har budsjettet nå et underskudd på 200 millioner USD. Det ble uttrykt håp om at europeiske og arabiske land ville øke støtten for å dekke underskuddet, og forhandlinger er i gang for å få mer støtte.

PÅ GRENSEN TIL ISRAEL

I to dager reiste vi rundt i Sørøst-Libanon. Det var mye kjøring med buss slik at vi virkelig fikk sett det vakre libanesiske landskapet og landsbyene. Turen omfattet omvisning i Al Khiam-fengselet med utsikt over Golanhøyden og nordre del av Palestina. Her holdt Israel libanesiske og palestinske fanger helt til hæren trakk seg ut i 2000. Selv om en del av fengselet ble bombet av israelerne, kunne vi tydelig se restene av de små cellene der fangene var stuet sammen. Ved fengselet foregikk det utstrakt tortur av fangene.

I sør besøkte vi også Beaufortborgen (også kjent som Belfortborgen eller bare Belfort), som er et fort fra korsfarertiden. Fortet har en strategisk beliggenhet på en høyde med utsikt over Palestina og Syria. PLO inntok dette fortet i 1976, og i løpet av de neste fem årene ble PLO gjentatte ganger angrepet av israelske styrker. I juni 1982 klarte Israel å overta fortet og bygget operasjonsbase her som fungerte helt til 2000, da de ble beseiret av Hizbollah og libanesisk milits. Etter dette besøket kjørte bussene langs grensa til Israel der apartheidmuren gikk helt inntil veien et langt stykke. Sammen med en libanesisk organisasjon, Amel, besøkte vi en syrisk flyktningleir på grensa mot Syria. Amel tilbyr medisinske og psykososiale tjenester med spesielt fokus på sårbare barn og familier.

MENINGSFYLTE AKTIVITETER FOR DE UNGE

Kvelden tilbrakte vi i flyktningleiren BAS-senteret i Burj el-Shemali i Tyr. Barn og ungdom fra Burj og Rashedieh underholdt med sang, musikk, forrykende dans og fargerike kostymer. Fadderordningen støtter blant annet speidergruppa i Burj, så her fikk vi se at de i tillegg til speideraktiviteter også mestrer flere musikkinstrumenter, sang og dans. Det var flott å oppleve at Fadderordningen er med å støtte ungdommers engasjement i noe som gir dem glede og selvtillit, og også kan glede andre. For barn og ungdom som vokser opp under tøffe forhold, legger BAS stor vekt på å gi dem stimulerende og meningsfylte aktiviteter.

Fredag 21.september var vi først samlet der det var taler fra blant annet ambassadøren fra Palestina, ledere fra ulike organisasjoner, tale fra en representant fra martyrfamiliene og tale på vegne av utenlandsrepresentantene. Deretter gikk folkemengden til gravstedet for martyrene fra Sabra og Shatila-massakren for å legge ned krans på minnesmerket. Det var oppmøte fra alle BAS-sentrene i flyktningeleirene, og musikkorpset fra Burj el-Shemali spilte. Etterpå var vi invitert på lunsj i BAS-senteret i Shatila sammen med medlemmer av martyrfamiliene.

En stor takk til Beit Atfal Assomoud sin leder, Kassem Aina og hans ansatte for det innholdsrike programmet som ga oss mange inntrykk og mulighet til å vise vår solidaritet.

Nedlegging av kranser på minnesmerket for massakren i Sabra og Shatila.

Musikkgruppe fra flyktningleiren Burj el-Shemali.

VIL DU BLI FADDER?

Gå inn på nettsidene våre og klikk på Fadderordningen. Der finner du informasjon om hvordan du kan bli fast fadder. Du kan selv velge beløpet du vil støtte og hvor ofte.

palestinakomiteen.no

BISTAND FUNGERER IKKJE UTAN POLITISK PRESS

Skal palestinarane ein dag slutte å trenge bistand, trengst politisk press på Israel for å rette seg etter folkeretten.

TEKST: TORA SYSTAD TYSSEN FOTO: BIRTE BØDTKER

Den 8. oktober la regjeringa fram deira framlegg til statsbudsjett for 2019. Vekke var ordlyden i regionsløyvingane til Palestina om at dei ikkje ville støtte organisasjonar som «hadde som hovedformål å fremme BDS». Dette er positivt og syner at det nyttar å protestere. Mange har vore med for å synleggjere kor innskrenkande dette er for palestinsk sivilsamfunn. Om det at dei brukar ei demokratisk og ikkje-valdeleg protestform mot den okkupasjonen og undertrykkinga dei vert utsett for skal føre til at dei vert sanksjonert økonomisk av norske myndigheiter, er det ei innskrenking av ytringsfridomen deira. Det kan vi ikkje tillate, og det er difor ein siger at norske løyvingar ikkje lenger kjem med desse føringane.

Likevel er ikkje statsbudsjettet særleg oppløftande lesing. Den norske bistanden til Palestina er stadig nedadgåande. Sidan 2014 har den bilaterale bistand til Palestina gått frå 741 millionar årleg til 584 millionar. Dette skjer samtidig som den humanitære situasjonen på Gaza er meir prekær enn nokonsinne og FN-organisasjonen for palestinske flyktningar (UNRWA) har fått støtta frå den største donoren sin USA heilt kutta. UNRWA har sidan det vart oppretta i 1949 hatt i oppdrag å yte tenester palestinske flyktningar i Jordan, Libanon, Syria, på Vestbreidda og i Gaza i dag. Opphaveleg var det 750 000 palestinarar som vart drivne på flukt, i dag utgjer dei 5,15 millionar.

MANGLANDE POLITISK PRESS

Korleis Noreg forheld seg til USA sitt kutt til UNRWA er illustrerande for norsk politikk overfor Israel og Palestina. Vi brukar bistanden til å syne at vi tek ansvar, men utan at vi er villeg til å ta dei politiske grepa som må til for å gjere bistanden overflødig. Om Noreg verkeleg ville gjere ein skilnad på bakken må bistanden samkøyrast med politisk press som gjer at Israel rettar seg etter folkeretten.

I september kom meldinga om at Noreg kjem med ei ekstraordinær løyving til UNRWA på 64 millionar kroner. Dette er sjølvsagt både nødvendig og positivt sidan UNRWA alt før USA sine kutt opererte på eit eksistensminimum. Det vert nokre gongar framstilt som om UNRWA driv svært ineffektivt, men ifølge professor Rex Brynen ved McGill University, som forskar på UNRWA, driv organisasjonen alt svært kostnadseffektivt. Ifølgje han var driftsutgiftene deira alt kutta inn til beinet før det amerikanske kuttet. Berre seks prosent av midlane går til velferd, storparten går til utdanning og nødvendig infrastruktur. Ved skulestarten no i haust var det berre med nød og neppe at skulane

hadde råd til å opne for eit nytt semester. Om dei har nok midlar til å halde det gåande heile skuleåret veit dei ikkje endå. USA sine kutt vil til dels kunne erstattast av ekstra løyvingar frå andre land, men det er vanskeleg å sjå for seg at ein kan hente inn alle dei kring 300 millionar amerikanske dollarane som USA har overført årleg. Resultatet vil verte endå dårlegare tenester til dei palestinske flyktningane, og gradvise kutt som stadig gjer tilbodet til dei flyktningane litt dårlegare.

Det er i denne kontekst den norske regjeringa, i likskap med mellom anna Canada og Belgia, har kome med ekstraordinære løyvingar til UNRWA. Ein skyt inn pengar i ein prekær situasjon for FN-organisasjonen og gjer at dei greier å halde det gåande ein liten periode til, men utan at ein skapar dei stabile og bærekraftige rammene som trengst for at dei skal kunne forvalte oppdraget sitt på ein god måte.

«Ekstraløyvingar slukkar brannar, men det sikrar ikkje ei bærekraftig framtid for dei palestinske flyktningane»

VI KAN AUKE BISTANDEN

At Noreg kjem med ei ekstraløyving seier to ting. For det første syner det at det finst faktisk eit økonomisk handlingsrom til å auke den norske støtta til dei palestinske flyktningane sjølv om den noverande regjeringa tidlegare år har vald å kutte i støtta til UNRWA. Då den blå-blå regjeringa kom til makta var den årlege overføringa 150 millionar kroner, no er den nede i 125 millionar. Eller det er det vi må anta at den er sidan regjeringa i det nye utkastet til budsjett ikkje har spesifisert kva overføringa skal vere. Fellesutvalget for Palestina har difor oppfordra regjeringa til å gjere ekstraløyvinga permanent slik at den ligg nærare 190 millionar. Både fordi det er heilt nødvendig for flyktningane sin situasjon at pengane kjem inn, men og fordi det er med å sende eit signal internasjonalt om at Noreg er med å ta ansvar. Det er ikkje eitt land aleine som kan demme opp for det amerikanske kuttet, men ei internasjonal ressursmobilisering kan vere med å gjere livet litt meir levleg for palestinske flyktningar.

Det er ikkje slik at andre regjeringar blinde skal springe etter og drive med brannslukking etter Donald Trump og USA sine krumspring og tilfeldige kutt, men ein kan heller ikkje tillate at dei palestinske flyktningane vert ytterlegare skadelidande. Det internasjonale samfunnet har eit ansvar for å sikre deira rettar og grunnleggande behov og for at det finst ei form for forutsigbarheit i UNRWA sitt arbeid. Ekstraløyvingar slukkar brannar, men det sikrar ikkje ei bærekraftig framtid for dei palestinske flyktningane. Arbeiderpartiet har i sitt alternative statsbudsjett for 2019 gått inn for å auke tilskotet til UNRWA med 25 millionar, medan SV verkeleg vil styrke den norske innsatsen og går inn for å auke med 70 millionar, slik at det totale tilskotet vert nær 200 millionar kroner. Raudt går endå lengre og vil løyve 180 millionar ekstra til UNRWA. Desse tre partia syner at om ein prioriterer er det mogleg å finne midlar til dei palestinske flyktningane.

DET TRENGST EI POLITISK LØYSING

For det andre er løyvinga nok eit eksempel på ein manglande norsk vilje til å ta politisk grep for å sikre at det ikkje er behov for bistand i framtida. Det er svært viktig at desse pengane kjem no, og diverre ser det ut som liknandne løyvingar vil vere heilt nødvendige framover og. Likevel veit vi at det ikkje er slike løyvingar, om dei er permanente eller ikkje, som vil sikre at dei palestinske flyktningane ikkje er avhengige av bistand i framtida. Det trengst ei politisk løysing kor palestinarane sin rett til retur vert realisert og den får ein berre gjennom at det vert lagt press på Israel. Skal ein skape bærekraft og stabilitet i liva til dei 5,15 millionar FN-registrerte palestinsk flyktningane held det ikkje med bistand.

Om den nedadgåande bistanden til palestinarane skjedde samtidig med ei opptrapping i politiske og økonomiske sanksjonar mot Israel, kunne det verte sett som eit faktisk forsøk frå norske myndigheiter om å skape endring på bakken for palestinarane. Men slik det er no med mindre bistand og svært liten vilje til å legge politisk og økonomisk press på Israel, er det vanskeleg å sjå det som noko anna enn det å ha eit godt forhold til Israel vert rekna som viktigare enn å sikre etterleving av folkeretten og respekt for menneskerettane.

INEFFEKTIVITET SATT I SYSTEM

Israel bruker arbeidstillatelser systematisk og med en klar politisk hensikt. Utad framstår systemet som planløst og byråkratisk, men i virkeligheten er det et konsekvent, villet kaos.

AV PETTER THORESEN

Sommeren 1967, i etterdønningene etter seksdagerskrigen og den israelske okkupasjonen av de palestinske områdene, fant to viktige hendelser sted: De nye makthaverne gjennomførte registrering av hele den palestinske befolkninga, og de okkuperte områdene fikk status som avstengt militært område.

Umiddelbart etter okkupasjonen blei alle palestinere over 16 år pålagt å bære ID-kort til enhver tid. Statusen som avstengt militært område fikk ikke samme umiddelbare effekt, men i løpet av 90-tallet blei det oppretta et omfattende system med kontrollposter. Etter hvert ble også apartheidmuren bygd.

Dette bidro sterkt til å legge grunnlaget for det militære styret over palestinerne, og danner fundamentet for det israelske tillatelsesregimet.

FRI BEVEGELSE TILLATT I BEGYNNELSEN

I begynnelsen av okkupasjonen tillot de israelske myndighetene fri bevegelse mellom de okkuperte områdene og Israel. Den eneste begrensninga var at folk måtte være tilbake på palestinsk område mellom midnatt og klokka 0500 om morgenen. Den frie flyten resulterte i en eksplosiv økning i antallet palestinere som jobba i Israel.

I 1968 var seks prosent av den palestinske arbeidsstyrken sysselsatt i Israel, mens dette gjaldt for hele 32 prosent av arbeidsstyrken i 1974. Tidlig på 90-tallet blir det anslått at 40 prosent av bygningsarbeiderne i Israel kom fra okkuperte områder. Hvis vi slår denne gruppa sammen med 48-palestinerne (palestinere som bor i dagens Israel, red. anm.), så utgjorde de et sted mellom 50 og 70 prosent av arbeidsstyrken i israelsk byggebransje i perioden 1975-90.

Den militære okkupasjonen endra økonomien i de okkuperte områdene. Der man tidligere hadde hatt en landbruksbasert økonomi, fikk man isteden en service-orientert, arbeidseksporterende økonomi. I 1977 var nesten en tredel av arbeiderne fra Vestbredden sysselsatt i jobber i Israel, og da særlig innafor bygnings- eller landbruks-sektoren. Disse sektorene var helt avhengige av arbeidskrafta fra de okkuperte områdene. Sjøl om palestinerne utgjorde under ni prosent av det totale antallet sysselsatte, utgjorde de 30-40 prosent av dem som jobba i byggebransjen og landbruket.

«Det er omtrent umulig å finne ut hvem som er ansvarlig for å fatte avgjørelser. Det er dette som er den effektive ineffektiviteten»

INNSTRAMMING

I forbindelse med den første Gulfkrigen i 1991 ble det slutt på fri passering til arbeidsmarkedet i Israel. Fra og med da ble det nødvendig med tillatelse fra okkupasjonsmyndighetene for å reise på jobb på den andre sida av den grønne linjen*. Etter hvert utviklet dette seg til mer enn 100 ulike typer tillatelser. Israel utviklet et stadig mer sofistikert system, konstruert for kontroll. Da Israel okkuperte de palestinske områdene i 1967, hadde de allerede erfaring med militært styre over en befolkningsgruppe de anså for å være fiendtlig innstilt. Palestinerne i Israel hadde blitt styrt under militære unntakslover fra opprettelsen av den nye staten og fram til 1966.

Den militære administrasjonen i de okkuperte områdene benytter seg av tre effektive redskaper: unntakslover, klassifisering og adgangskontroll. Unntakslovene er ofte en omarbeidet versjon av lover fra den britiske mandattida. Klassifisering av befolkninga i de okkuperte områdene gjør det mulig å holde oversikt over bosted, slektskap og politisk tilknytning. Adgangen til hvor enkeltpersoner kan bevege seg kontrolleres ved hjelp av tillatelser, veisperringer og kontrollposter. Til sammen gjør dette en altomfattende kontroll over alle sider ved palestinernes dagligliv mulig.

STENGT!

Sjøl med arbeidstillatelse er det andre forhold som hindrer folk i å sørge for ei inntekt å leve av. De militære unntakslovene gjør at overgangene til Israel til tider er fullstendig avstengt. For eksempel blir samtlige tillatelser trukket tilbake i forbindelse med jødiske helligdager, palestinske angrep og så videre. I 2004 gjaldt dette for hele 240 dager, og i første halvdel av 2006 var overgangene stengt i til sammen 78 dager. I løpet denne perioden anholdt den israelske hæren og grensepolitiet mer enn 50 000 palestinere som oppholdt seg ulovlig i Israel.

EFFEKTIV INEFFEKTIVITET

I etterkant av avstengningene kan dessuten forutsetningene for å få en arbeidstillatelse plutselig endres, for eksempel kravet til søkerens alder. Et annet eksempel er at de fastsatte kvotene plutselig reduseres.

I tillegg er hele prosessen med å skaffe tillatelsene underlagt et omfattende byråkrati, med endeløse køer og uklare åpningstider. Det er omtrent umulig å finne ut hvem som er ansvarlig for å fatte avgjørelser. Det er dette som er den effektive ineffektiviteten.

Et system som framstår som uoversiktlig og kaotisk åpner samtidig for svartebørs, korrupsjon og forfalskninger. Det åpner opp for et svart marked der tillatelser selges og leies ut til desperate palestinske arbeidere. Da kvotene blei redusert vinteren 2005 var prisen for en arbeidstillatelse nesten 3000 shekel (ca. 6800 kr etter dagens valutakurs, red. anm.), som tilsvarer halve månedslønna til en erfaren bygnings- ▷

arbeider. Utleie av en tillatelse lå samtidig på mellom 1000 og 3000 shekel i måneden.

MELLOMMENN

Systemet skapte dessuten grunnlag for framveksten av ei ny gruppe, nemlig mellommenn eller formidlere, som skaffer tillatelser mot betaling. Disse formidlerne, som oftest palestinere, fungerer som en forlenga arm for de israelske arbeidskjøperne. De skaffer nødvendig arbeidskraft, og sørger for at arbeidskjøperne unngår direkte kontakt med arbeiderne. På den måten går arbeidskjøperne fri ved lovovertredelser. Formidlerne tar ofte betaling ved å trekke en sum direkte fra arbeidernes lønn, og på den måten ser det ut som arbeidernes lønn er korrekt, men i virkeligheten får de utbetalt langt under den offisielle minstelønna.

TYSTERE

I rekka av aktører som er involvert i tildeling av tillatelser har den israelske etterretningstjenesten, Shin Bet, en framtredende rolle. Det er de som sikkerhetsklarerer palestinerne som skal jobbe i Israel eller koloniene. Denne posisjonen gir Shin Bet uante muligheter til å rekruttere tystere og kollaboratører blant palestinerne i bytte mot en ettertrakta arbeidstillatelse. De kan også true med å trekke sikkerhetsklareringa tilbake. Når folk tvinges til å oppsøke Shin Bet for å forsøke å reinvaske seg for anklager om at de utgjør en sikkerhetsrisiko, risikerer de samtidig å bli mistenkeliggjort for å være nettopp tystere.

> «Denne posisjonen gir Shin Bet uante muligheter til å rekruttere tystere og kollaboratører blant palestinerne i bytte mot en ettertrakta arbeidstillatelse»

Den tidligere israelske menneskerettighetsadvokaten Yael Berda har skrevet ei bok om det israelske tillatelsesregimet, «Living Emergency». Boka bygger blant annet på en rekke intervjuer med palestinske arbeidere som er blitt ofre for dette regimet. En av dem forteller: «Jeg dro til DCO (District Coordination Office) kanskje ti ganger i måneden i to år, for å snakke med Shin Bet om å få fjerna utestengelsen. Det var som en jobb. Du kommer dit om morgenen, leverer ID-kortet til vakta ved inngangen. Han ber deg vente, og i fire- femtida på ettermiddagen gir han deg kortet tilbake og sier: Gå hjem, de vil ikke snakke med deg. Så kommer du tilbake en annen dag, og venter på å få snakke med kapteinen. Jeg kan ikke gjøre noe annet enn å møte opp. Jeg trenger en arbeidstillatelse. Jeg må jobbe.»

KONTROLLREGIME

Palestinerne er altså avhengige av, og underlagt et administrativt system som bevisst skaper usikkerhet, mistenksomhet og desorientering. Det «ineffektive» systemet er ikke resultat av inkompetanse, men et middel for å oppnå kontroll. Det er et effektivt system utvikla av okkupasjonsmakta for å svekke det palestinske samfunnet.

For de palestinske arbeiderne er det nesten umulig å kjempe mot dette tillatelsesregimet. Enhver form for motstand, for eksempel faglig organisering, betyr i de fleste tilfeller at de risikerer å miste arbeidstillatelsen og dermed muligheten til å jobbe i Israel eller koloniene.

En rekke organisasjoner jobber for å hjelpe palestinere som kjører seg fast i dette systemet, for eksempel fordi de er blitt stempla som en sikkerhetsrisiko. Men alle smutthull disse organisasjonene finner, blir effektivt fjerna. Og siden hele poenget er å opprettholde kaos, hjelper det lite å peke på smarte løsninger.

**Den grønne linjen refererer til grensen som ble trukket opp i kjølvannet av våpenstillstandsavtalen mellom Israel og Jordan i 1949. Den fungerte som Israels de facto-grense fram til Seksdagerskrigen i 1967, og er en internasjonalt anerkjent grense. Israel har imidlertid aldri angitt hvor landets grenser skal gå.*

BOKANBEFALING:
Yael Berda: *Living Emergency. Israel's Permit Regime in the Occupied West Bank.* Stanford University Press, 2018.

GAVE TIL DEG!

I dette bladet har vi lagt ved fire kort. To av kortene kan du bruke som gave dersom du vil støtte vårt arbeid. De andre to kortene kan du bruke som du vil.

SLIK GIR DU ET BIDRAG TIL PALESTINAKOMITEEN I NORGE

Kontonummer: 0530.28.03112.

Hvis du ønsker skattefradrag, bruker du kontonummeret til innsamlingen Palestina-Solidaritet: **0532 55 41263.** Merk betalingen med «gave». **VIPPS til #111340**

SMS: Send en SMS med kode **PALKOM** beløp (maks 500) til **2434**

Når du støtter Palestinakomiteen i Norge, er du med på å styrke vårt arbeid for det palestinske folket. I 2019 ønsker vi å trappe opp kampanje- og informasjonsarbeidet vårt, og få enda flere med på laget. Vi vil også fortsette det praktiske solidaritetsarbeidet ved å sende solidaritetsarbeiere til Palestina og Libanon. Et bidrag til Palestinakomiteen er et bidrag til et fritt Palestina. Tusen takk for støtten!

BLI MED OSS PÅ TUR!

Palestinakomiteen arrangerer flere turer i året til Palestina. I tillegg har vi nå også startet med turer til Libanon.

Palestinakomiteen har mer enn 30 års erfaring med å arrangere studieturer. Turene våre inneholder et tettpakket program med politiske møter og besøk hos ulike organisasjoner. Vi besøker de viktigeste stedene og får oppdatert informasjon om situasjonen i Palestina og Libanon.

PALESTINA

I Palestina besøker vi Jerusalem og blir kjent med byens rike og konfliktfylte historie. Vi reiser til Betlehem med fødselskirka, muren og checkpointet, Hebron, Jeriko og Ramallah. I Jordandalen besøker vi beduiner og lærer om hvordan Israels aggressive fordrivingspolitikk påvirker livet her. Vi overværer også en rettssak i militærretten. Vi drar til 48-området for å se spor etter utslettede landsbyer og besøker Jaffa, som er full av palestinsk historie, men som har blitt overtatt av Israel. Neste studietur til Palestina *går av stabelen 2.-10. mars 2019.* For påmelding og mer informasjon, kontakt *Morten Sortodden på studietur@palestinakomiteen.no*

LIBANON NY!

I Libanon bor fremdeles mange av de palestinerne som ble fordrevet fra Palestina i 1948. Vi møter noen av disse, barna og barnebarna deres, og ser det vakre landet og de arkeologiske stedene. På reisen til Libanon besøker vi Beirut med sin vakre arkitektur, museum, flyktningleire og rester etter krigen. Vi besøker Tyr med sin gamle Hippodrom, militærmuseumet i Mleita, Beaufortborgen og byen Saida sør for Beirut. Vi drar også til Bekaadalen, som har huset mange syriske flyktninger de siste årene. I Bekaadalen besøker vi den vakre byen Baalbek, som er kjent for sine enorme, romerske tempelruiner. Vi drar også til Byblos, en gammel bysantinsk by nord for Beirut, og de fantastiske dryppsteinsgrottene Jeita. I tillegg besøker vi Tripoli. Tidspunkt for neste tur til *Libanon er 22.-31.mars 2019.* Få plasser igjen! Kontakt Eldbjørg Holte på eldbjorgholte@outlook.com for mer informasjon og påmelding.

FAGLIGE STUDIETURER TIL PALESTINA

Palestinakomiteens faglige utvalg arrangerer egne studieturer til Palestina for fagorganiserte. Ønsker din fagforening å arrangere en egen tur, kan vi være behjelpelige. Send en e-post til fagligutvalg@palestinakomiteen.no

SØK OM STIPEND I DITT LOKALLAG!

Ungdommer mellom 16 og 27 år kan søke Palestinakomiteen om stipend til alle studieturene. Deltakerne på alle studieturene tilbys forberedelser og oppfølging etter hjemkomsten. Turene har med representant fra Palestinakomiteen, i tillegg til lokal turoperatør og lokale guider.

Rester etter et hus som er nylig er revet av Israel.

Arafats grav og museum i Rammalah.

De ulike ID-kortene viser hvor palestinerne får lov til å bevege seg.

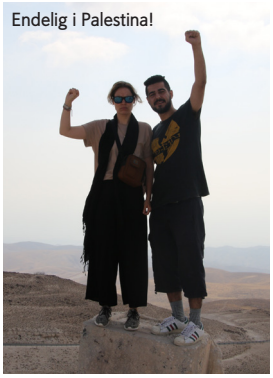
Endelig i Palestina!

Besøk i bedeuinleir. Legen måtte trå til.

Separasjonsmuren er et trist skue.

I Betlehem er muren som et kunstgalleri.

Lunsj i Jaffa.

På leting etter utslettede landsbyer inne i 48-området.

Jerusalems juvel må selvfølgelig besøkes.

Ferskpresset juice.

Gjeter i Jordandalen.

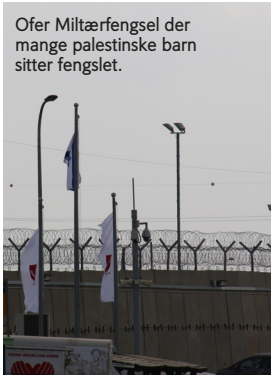
Ofer Miltærfengsel der mange palestinske barn sitter fengslet.

Nabi Saleh og besøk hos Tamimi-familien.

Hebron.

Utsikten fra Oljeberget er uslåelig.

FYLKESREPRESENTANTER

Finnmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	97604103
Vara	Ole Ingvald Hansen	oi-hanse@online.no	90976296
Troms	Britt Ås	britthelene.aas@gmail.com	99794106
Vara	Knut Borud	knut@borud.no	41566418
Nordland	Svein Olsen	skola3004@hotmail.no	90630837
Vara	Randi Nymo	ranymo@online.no	97035744
Trøndelag	Anna Mørseth	anna-mo@online.no	41559288
Vara	Svein Johansen	sveinsveinsvein@gmail.com	98839087
Møre og Romsdal	Sissel Mordal Hilde	smhilde@broadpark.no	99034166
Vara	Kjell Stephansen	kjell.stephansen@gmail.com	97741035
Hordaland	Morten Heszlein-Lossius	heszlein@gmail.com	99150813
Vara	Mali Frøshaug Rossland	mali.rossland@gmail.com	97636549
Rogaland	Ingebreth Forus	ingebreth.forus@lyse.net	98296728
Vara	Ingrid Baltzersen	ingridbaltzersen@gmail.com	988 76578
Vest-Agder	Aslak T Fjermedal	afjarm@gmail.com	91626126
Vara	Karen Snekvik	karengrimsmo@hotmail.com	94895535
Aust-Agder	Anne Lie Nordberg	annenordberg12@gmail.com	93487906
Telemark	Gerd von der Lippe	Gerd.v.d.Lippe@hit.no	48036842
Vara	Ingrid Kvissel	kvissel@msn.com	97665383
Vestfold	Bjørgulf Brevik	bjorgulf_brevik@yahoo.no	99168796
Vara	Eddie Whyte	ewhyte@online.no	90277166
Østfold	Kristin Rosenberg	kristin.rosenberg1@gmail.com	98410704
Hedmark	Kirsti Hougen	Kirsti@egneord.no	48248741
1.vara	Svein Hanssen	svein.hanssen@gmail.com	90737915
2.vara	Yngvil Fagerheim	fagerheim.yngvild@bbnett.no	62580216
Oppland	Kari Jorun Engebretsen	karijo.engebretsen@gmail.com	90113815
Vara	Gunn-Elisabeth Almås	gunn.almas@gmail.com	97001965
Buskerud	Arne Birger Heli	heper@online.no	90063116
Vara	Inger Fjeldbraaten	imfjeld@icloud.com	93038639
Oslo	Kaja Borgen	ka_borgen@hotmail.com	90935661
Vara	Aram Zaheri	aramru94@gmail.com	95000587

ANDRE KONTAKTPERSONER

Boikottutvalget	Kristine Martinsen	boikott@palestinakomiteen.no	45281833
Faglig utvalg	Petter Thoresen	petter2resen@yahoo.no	97579177
Kunst-og kulturutvalget	Lene Westerås	westeraas@gmail.com	97570963
Solidaritetsutvalget	Tone Sunde	tone@palestinakomiteen.no	91373603
Sol.arb. Palestina	Arne Birger Heli	heper@online.no	90063116
Sol.arb. Libanon	Elisabeth Sausjord	esausjord@gmail.com	90667062
Medlemsansvarlig	Arne Apold	medlem@palestinakomiteen.no	99521565
Fadderprosjekt	Grete Thunold	grthun@online.no	90694868
Al Quds Reiser/butikk	Marianne Voss	post@alquds.no	22110026

ARBEIDSUTVALGET I PALESTINAKOMITEEN

Leder	Kathrine Jensen	kathrine@palestinakomiteen.	90743720
Nestleder	Øystein Grønning	oystein@migrant.no	92866921
Organisasjonssekretær	Line Snekvik	sekretariat@palestinakomiteen.	95969874
Økonomiansvarlig	Helga Hvidsten	helgahvid@outlook.com	95775943
Styremedlem	Hilde Pape	papehilde@gmail.com	97183772
Styremedlem	Synne Dahl	synneldahl@gmail.com	95239799
Styremedlem	Morten Sortodden	msortodden@gmail.com	93647736
Styremedlem	Baard Thorkildssen	baard@thorkildssen.com	91650010
Styremedlem	Karoline Stensdal	karolinestensdal@hotmail.	97681926
Styremedlem	Birte Bødtker	birtebodtker@gmail.com	41187547

OVERSIKT OVER LOKALLAG

Vest-Finnmark	Synnøve Thomassen	sthomassen009@gmail.com	
Tromsø	Britt Ås	tromso@palestinakomiteen.no	99794106
Finnsnes	Tove Lie	tovekullerud@gmail.com	90732149
Narvik	Jan Åge Riseth	narvikriseth@gmail.com	99298203
Bodø	Jorunn Anda Aronsen	jorunn.anda@gmail.com	91525882
Trøndelag	Mads Nordtvedt	trondheim@palestinakomiteen.no	91330559
Romsdal	Lars Oltedal	loltedal@online.no	90865484
Sunnmøre	Kjell Stephansen	kjell.stephansen@gmail.com	97741035
Voss	Ruth Jørgensen	rutjoerg@online.no	98282995
Bergen	Morten Heszlein-	bergen@palestinakomiteen.no	99150813
Haugalandet og Stord	Anne Hilde Hagland	haglandhimkok@yahoo.no	95186919
Stavanger	Ingebreth Forus	ingebreth.forus@lyse.net	98296728
Vest-Agder	Steinar Berge	srberge@online.no	48881433
Aust-Agder	Mohammed A. Chkontana	palestinaaustagder@gmail.com	90552652
Telemark	Aasta Kravik	aasta.kravik@gmail.com	41178405
Larvik	Grete Thunold	grthun@online.no	90694868
Horten og Tønsberg	Øyvind Wistrøm	oyvind.wistrom@hbv.no	97179079
Fredrikstad og omegn	Kristin Rosenberg	kristin.rosenberg1@gmail.com	98410704
Hedmark	Kirsti Hougen	hedmark@palestinakomiteen.no	48248741
Oppland	Kari Engebretsen	karijo.engebretsen@gmail.com	90113815
Ringerike	Audun Bakkerud	abakkerud@hotmail.com	91865494
Drammen	Arne Birger Heli	heper@online.no	90063116
Oslo	Jonas S. Iversen	oslo@palestinakomiteen.no	95824491

PALESTINAKOMITEEN I NORGE

Adresse: Kolstadgata 1, 0652 Oslo, e-post: sekretariat@palestinakomiteen.no, mobil: 95969874
Leder: Kathrine Jensen, e-post: kathrine@palestinakomiteen.no, Mobil: 907 43 720
Sekretariat og kommunikasjon: Line Snekvik, e-post: sekretariat@palestinakomiteen.no, mobil: 959 69 874
Kampanjeansvarlig: Birte Bødtker, e-post: birtebodtker@gmail.com, mobil: 41187547
Leder i boikottutvalget: Kristine Martinsen, e-post: kristinemartinsen@gmail.com, mobil: 45281833

Palestinakomiteen i Norge
Frivillighetshuset, Kolstadgata 1,
0652 Oslo

PRIORITY

NORGE/NOREG P. P.
posten